VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

VÖRÖS LOBOGÓ

A R. M. P. arad-tartományi bizottsága és a tartományi néptanács lapja

X. évfolyam, 2974. szám | 4 oldal, 20 bani | 1954, szeptember 12, vasárnap

Lapunk tartalmából:

— Közművelődés — Irodalom — Művészet (2. oldal).
— Anyagok az RMP II. kongresszusára: Állandóan növeljük a terméshozamot — A mezőgazdaság fejlesztéséről vitázó simándi dolgozó parasztok között (3. oldal).
— Testnevelés és sport (3. old.).
— A Szovjetunió külügyminisztériumától (4. oldal).
— Ünnepi gyülés Szófiában Bulgária felszabadulásának 10. évfordulója alkalmából (4. oldal).
— Külpolitikai jegyzetek — Mi történt Braziliában (4. oldal).
— Visszavágtak a provokátoroknak (4. oldal).
— Heves vita az angol szakszervezeti kongresszuson a nemzetközi szakszervezeti egység körül (4. oldal).
— Nagy érdeklődés a népi demokratikus országok csarnokai iránt a lipcsei nemzetközi vásáron (4. oldal).
— A Svájci Munkapárt nyilatkozata az Amerikai Kommunista Párt betiltásáról (4. oldal).

A békéért és az európai kollektív biztonságért *)

A francia nép és az összes békeszerető erők nagy győzelme, az európai béke megszilárditásának fontos tényezője és az amerikai agressziv körök ugynevezett európai politikájának ujabb kudarca, hogy a francia nemzetgyülés elutasitotta az „európai hadseregre" vonatkozó szerződés ratifikálását.

Az „európai védelmi közösségnek" a népek szemében gyülöletes eszméje az Egyesült Államok uralkodóköreinek parancsára került napirendre. Ezek az uralkodókörök messzire számitott terveket füztek megvalósításához: Nyugat-Németország fölfegyverzésének legalizálását és a Wehrmacht feltámasztását. Milyen célból? Abból a célból, hogy Európa szivében megteremtsék az uj háboru tüzfészkét, a Wehrmacht segitségével megvalósitsák agressziv terveiket, s uralmuk alatt tartsák Nyugat-Európát. Az „európai hadsereg" megalakitásának hivei — igazi céljaik eltitkolása végett — megpróbálták becsapni a közvéleményt, s az „európai biztonság" megszervezésére alkalmas tervnek igyekeztek föltüntetni az „európai védelmi közösség" tervét. Az amerikai imperializmus trubadurjai váltig bizonygatták, hogy a szuverén államok ideje lejárt, s követelték, hogy jónéhány nyugateurópai állam, köztük az egyik legnagyobb európai ország: Franciaország is, mondjon le nemzeti szuverénitásáról, nemzeti hadseregéről, s rendelje alá nemzeti érdekeit az amerikai és a német imperialistáknak. Az Egyesült Államok agressziv körei az „európai hadsereg" megteremtése céljából pazarul szórták a pénzt propagandára, parlamenti képviselők és kormányhivatalnokok megvásárlására, s zsaroltak, fenyegetőztek, ultimátumokat küldözgettek. Elég, ha emlékezetünkbe idézzük, hányszor látogatta meg Nyugat-Európát Dulles és az Egyesült Államok több más magasrangu személyisége, s hogyan tárgyaltak ezek egyes országok kormányaival. A nyugateurópai országok kormányköreiben, s Franciaország kormányférfiai közt is szép számban voltak az „európai hadseregnek" olyan buzgó prókátorai, akik megpróbálták bebizonyitani a bebizonyithatatlant, nevezetesen azt, hogy a német militarizmus föltámasztása nem jelent veszedelmet.

De az „európai hadsereg" hivei nem csaphatták be a népeket. A francia nép, amelynek egy negyedszázad során kétszer volt része a német militarista támadás borzalmaiban, saját tapasztalatai árán győződött meg róla, hogy a német Wehrmacht feltámasztása, Nyugat-Németország ujrafölfegyverzése valóban halálos veszedelemmel fenyegeti Franciaországot. A büszke és szabadságszerető francia nép nem érthetett egyet az „európai hadsereg" amerikai és angol terveivel, s elszánt harcot inditott a német militarizmus feltámasztása ellen.

Franciaországban évekig folyt az elkeseredett politikai harc az „európai hadsereg" szerződésének ellenfelei és hivei közt. Az összes francia hazafiak — politikai és vallási meggyőződésüktől függetlenül — egyesültek az „európai védelmi közösség" ellen, hazájuk nemzeti függetlenségéért és igazi biztonságáért vivott harcban. Az „európai hadsereg" ellen inditott mozgalom valóban az egész francia nép mozgalmává vált. S éppen ez az általános népi mozgalom, a francia népnek ez az egységes akarata mondta ki a halálos ítéletet az „európai hadsereg" fölött. Tehát ujra bebizonyult, hogy ahol a népek magukra vállalják a béke és a nemzeti függetlenség megvédését, ott a háborus gyujtogatók vereséget szenvednek.

Az „európai védelmi közösség" ellen vivott harcban a dicső Francia Kommunista Párt — a munkásosztály kipróbált vezére, a nemzet érdekeinek igazi kifejezője — vezette a francia népet. A Francia Kommunista Párt rettenthetetlen bátorsággal harcolt a néptömegek érdekeinek megfelelő politika megvalósításáért, erélyesen követelte, hogy a demokratikus és nemzeti erők egyesült erővel harcoljanak a német militarizmus feltámasztása ellen, az ország nemzeti függetlenségéért, s ezzel megérdemelt tekintélyt szerzett és elnyerte a nagy néptömegek bizalmát.

A francia nép győzelme arra lelkesiti az európai országok népeit, hogy még elszántabban harcoljanak a német militarizmus feltámasztása ellen. A Nyugat-Németország ujrafölfegyverzése ellen kibontakozott mozgalom növekszik és terjed Olaszországban, Angliában, Belgiumban, Hollandiában és más országokban. De Nyugat-Németországban is növekszik és növekedni fog ez a mozgalom.

Az a hir, hogy a francia parlament elvetette az „európai védelmi közösség" megalapitásának tervét, „csalódást" keltett Washingtonban. Eisenhower kénytelen-kelletlen elismerte, hogy az Egyesült Államok kormányköreinek tervei „csődbejutottak", „sulyos kudarcba fulladtak". Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy a nemzetközi agressziv körök nem mondtak le Nyugat-Németország ujrafölfegyverzésére irányuló tervükről. Ellenkezőleg, most ujabb erőfeszitéseket tesznek, ujabb mesterkedésekkel próbálkoznak, hogy becsapják a népeket, s megmentsék a német militarizmus feltámasztásával kapcsolatos tervüket. Az amerikai katonai klikk lázas sietséggel keres valami pótlékot a párisi szerződés helyett, valami uj cégért Nyugat-Németország ujrafölfegyverzésének leplezésére. Az Egyesült Államok külügyminisztériuma egyebek közt már bejelentette, hogy az északatlanti tömb tanácsa hamarosan „rendkivüli ülésre" ül össze „Nyugat-Németország haladéktalan ujrafölfegyverzése tervének" kidolgozása végett.

Ezért valamennyi európai népnek éberebbnek kell lenie, mint bármikor volt. Az európai békeszerető erőknek az a legfontosabb feladatuk, hogy megakadályozzák Nyugat-Németország ujrafölfegyverzését és a Wehrmacht feltámasztását, megteremtsék a valóban általános európai kollektiv biztonság rendszerét.

A legszélesebb társadalmi körök mindinkább meggyőződnek róla, hogy ezt meg lehet és meg is kell tenni. Edouard Herriot, Franciaország közismert politikai személyisége kijelentette: olyan békeszerető Európát akarunk, amelyben megtalálja helyét Németország is, a Szovjetunió is. Hangsulyozta, hogy a Németországhoz és a többi európai országhoz való közeledés csak az „európai védelmi közösségtől" eltérő alapon lehetséges. Angol labourista politikusok egy csoportja „Ennek nem szabad megtörténnie. Németország fölfegyverzésének alternativája" cimü füzetében ezt irja: „A német fölfegyverzés alternativájának első része fölöttébb egyszerü — nem kell fölfegyverezni Nyugat-Németországot".

Európa igazi békéjének és biztonságának utja az általános európai kollektiv biztonság rendszerének megteremtése, mert ez felel meg valamennyi európai ország legbensőbb nemzeti érdekeinek, s ez teremtené meg az egységes, békeszerető, demokratikus és független Németország megalakitásának kedvező feltételeit. Az európai biztonság csak szuverén európai államok kollektiv biztonságaként valósulhat meg.

A Szovjetunió kormánya a béke és a nemzetközi együttműködés megszilárditása végett javasolta, hogy az európai kollektiv biztonsági rendszer megteremtésével kapcsolatos kérdések megvizsgálása céljából a legközelebbi hónapok folyamán üljön össze valamennyi európai állam, valamint az Egyesült Államok tanácskozása. A szovjet kormány augusztus 4-én kijelentette, hogy hasznosnak véné, ha Franciaország, Anglia, az Egyesült Államok és a Szovjetunió kormányai előzetesen együtt megtárgyalnák az emlitett tanácskozás összehivásával és sikeres munkájának előmozditásával kapcsolatos kérdéseket, s folytatnák a német kérdés megvizsgálását. A széles társadalmi körök mindinkább támogatják azt a gondolatot, hogy ujabb négyhatalmi tanácskozás foglalkozzék az európai biztonság kérdéseinek megvizsgálásával.

A népek nem akarják, hogy Európa ismét vérontás és rombolás szinhelyévé váljon! Békében és barátságban akarnak élni egymással! S a népek el is érhetik ezeket a szent céljaikat, ha még szorosabban egyesitik erőfeszitéseiket, s ha még erélyesebben harcolnak a békéért és a biztonságért.

*) Megjelent a „Tartós békéért, népi demokráciáért!" 34. (304.) számában.

Tartományunk életéből

Az aradi cukorgyárban

A cukor az élelmiszeripar egyik legértékesebb terméke. „Minél több cukrot a dolgozó népnek" — jelszóval, hazánk cukorgyárai igyekeznek kielégiteni a dolgozó nép cukorigényeit. E jelszó jegyében dolgoznak az aradi cukorgyárban is, ahol ezévben hazánkban elsőnek kezdték meg a cukorgyártást.

A cukorgyártási kampány kellő időben történő megkezdése komoly feladat elé állitotta a gyár egész munkaközösségét. A gyártási folyamat megkezdése előtt ugyanis az üzemberendezés általános javitason ment keresztül. A dolgozók hősies, megfeszitett munkával befejezték a javitást és szeptember 9-én hajnali 5 órakor megkezdték a cukorrépa felvágását, 10-én pedig már zsákokba ömlött az aradi cukorgyárban készitett cukor.

A gyártási folyamat zavartalanul halad. Laczki János, Regéczi Pál, Kiss Antal és Bodó István, a javitási munkában kitünt dolgozók, nem dolgoztak hiába: — jó munkát végeztek...

Megkezdték az őszi vetést

(Telefonon a kisjenői rajoni néptanácstól).

Az elmult hét első napjaiban Körös-rajon dolgozó parasztjai alaposan felkészülten, megkezdték az őszi szántás-vetés munkálatait. Az utóbbi időig a rajonban a kollektivisták, a mezőgazdasági társulások tagjai és az egyénileg gazdálkodó dolgozó parasztok több mint 1000 hektár területet szántottak fel az őszi vetések alá. Egyedül Kisjenő község határában több mint 600 hektár területet szántottak fel.

A községi néptanácsok mozgositó munkájának eredményeképpen Ottlaka és Simánd községek vezetnek a munkában. Ottlakán és Simándon az őszi szántás mellett már megkezdték a repce vetését is.

Jól halad a mélyszántás

(Telefonon Seller András levelezőnktől).

Horia község dolgozó parasztjai idejében megkezdték az őszi munkálatokat. A község egyénileg gázdálkodó dolgozó parasztjai az őszi szántást hetvennyolc hektár területen elvégezték. Ezzel párhuzamosan betakaritottak 10 hektár napraforgót. E munkában kitünt dolgozó parasztok közé sorolható Plenert Lénárd, Wolf Erzsébet, Ilia Vasile, Regcher Rozália és még sokan mások. A „Horia, Closca és Crisan" kollektiv gazdaság tagjai is hozzákezdtek az őszi mezőgazdasági munkálatokhoz. Az őszi szántást 53 hektáron végezték el és a napraforgót is több mint 10 hektárról betakaritották.

Sertésfiaztatót épitenek

Nagyszentmiklósraion Csanád községében a kollektiv gazdaságban befejezéshez közeledik az 54 kocа befogadóképességü sertésfiaztató épitkezési munkálatai.

Emelkedik az életszinvonal — több butort vásárolnak a dolgozók

A dolgozók életszinvonalának emelkedését jelzi, hogy ma már egyre többen vásárolnak butort. Az „Universal" áruház butorárusitó üzletében ezév januárjától augusztus 22-ig 100 kombinált szobával, 32 hálószoba berendezéssel adtak el többet, mint az elmult év hasonló időszakában. Nagy mennyiségben árusitottak azonkivül gyermekágyakat és nyugágyakat is. Az eladott butorok értéke pedig ezévben 740.000 lejjel haladja tul a mult év megfelelő időszakában árusitott butorok ellenértékét.

Ötven ággyal gazdagodik az aradi kórház

Az aradi egyesitett kórház munkaközössége arra törekszik, hogy viszszaadja a beteg dolgozók egészségét. A gondos kezelésen kivül ehhez azonban még megfelelő körülményeket is kell biztositani. Gyakran előfordult ugyanis, hogy a betegeknek éjszaka kellett injekciót adni, vagy egyéb kezelés vált szükségessé az éjszakai órákban, s ilyenkor a többi betegek nyugalmát is megzavarták. Hasonló esetek különösen a sebészeti osztályon fordultak elő gyakran. E kényelmetlen helyzet megszüntetése érdekében a kórház sebészeti pavillonja fölé még egy emeletet épitenek, ahol kisebb szobákat rendeznek majd be. Ezáltal a sulyosabb betegeket csoportosithatják és elkerülik, hogy az éjszakai kezeléssel a többi betegek nyugalmát is megzavarják. Ugyanakkor a kórház, az uj emelettel, további 50 ággyal gazdagodik és több beteg elhelyezése válik lehetővé.

Javul a közuti közlekedés

Városunkban évről-évre több autobusz és villamos szállitja a dolgozókat a munkahelyre. Az ICA villamosvasut-osztályának dolgozói a közlekedés megjavitása érdekében ujabb három Pullmann villamoskocsival gazdagitják a város forgalmát lebonyolitó járműparkot. Az uj, forgózsámolyos, négy tengelyes villamoskocsik épitése már közvetlen a befejezés előtt áll. Befogadóképességük: 111 személy.

Az ICA villamosvasut osztályának dolgozói igyekeznek mielőbb átadni az uj villamoskocsikat a forgalomnak. Az eddigi munkában különösképpen Soimosan Savu és Szabó Imre, valamint Biringer Márton és Hancz György elvtársak tüntek ki.

A három uj Pullmann tipusu villamoskocsi nagymértékben hozzájárul majd városunk közuti forgalmának megjavitásához.

A multban és ma...

Most, amikor ujra megkezdődött az iskolaév, megelevenednek emlékezetemben a régi diákévek, végigvonulnak az akkori diákok jellegzetes figurái, a szegény kegyelemkenyéren élt egyetemi hallgatók s a kiváltságosak beképzelt csemetéi. Az iskolák és egyetemek padjait inkább az utóbbiak foglalták el. Közülük kevesen voltak olyanok, akik hivatásnak tekintették a pályát, amelyet választottak.

Tiz év telt el felszabadulásunk óta. Tiz esztendővel ezelőtt — emlékezzünk csak vissza — országunkban is, mint általában mindenütt, ahol a haszonért folyó könyörtelen versengés az irányadó, az orvos munkája is az anyagi javakkal rendelkező emberek érdekeinek kiszolgálását jelentette. Százezrek és milliók születtek, éltek orvosi gondoskodás nélkül, kiszolgáltatva kórnak, fertőzésnek, a legsulyosabb testi nyomoruságnak. Éppen csak azért, mert az egészségvédelem a kevesek kiváltsága volt, s a szükséglethez mérten csekély volt az egészségügyi dolgozók száma.

A gyógyászat magánvállalkozás volt akkor, s nagy tőkebefektetést igényelt. Igy csaknem kizárólag a tehetősebb családok gyermekei lehettek orvosok. Szegény szülők gyermekének sok nyomoruságot, megaláztatást kellett elszenvednie, amig elvégezte orvosi tanulmányait. Csak azok tudják, akik átélték . . . a hónapos szobát, s az akkori menzák keserüségeit. A menza az álszenteskedő, könyöradomány egyik jellegzetes formája volt akkor. Sovány, iztelen ételénél sokkal keservesebb volt a megaláztatás keserü utóize.

A küzdelem az egyetem elvégzése után sem szünt meg. Az orvostanhallgatóra, ha kikerült az orvosi gyakorlat világába, még kiméletlenebbül zudult a kényszeritő körülmények parancsa, s csak a két könyökére, alázatosságára és a pénzszerzés terén tanusitott szakértelmére számithatott. A társadalom nem gondoskodott a végzett orvosokról. A protekcionizmust és a pénz uralmát az egyetemi tanulmányok idején, de különösen mint gyakorló orvosok érezhették.

Állami állás kevés volt, az is csak azoknak jelentett valamit, akik értettek a mellékkeresethez. A néhány zsirosabb közhivatalt pedig a kiváltságosak, vagy pártfogoltjaik kaparintották meg. A tőkés rendszerben orvosnak lenni mesterséget, kereseti lehetőséget jelentett és nem hivatást. Ez pedig lényegesen különbözik az embergyógyitás fogalmától.

A visszatekintés után örömmel beszélhetünk arról a változásról, amely az orvosok életében, munkájában, az egészségügyi szolgálatban, és az orvosnak készülő ifjuság életében a felszabadulás óta történt és történik. E változást igazán csak az tudja értékelni, aki mint cselekvő részvevő átéli a hatalmas fejlődést.

Százezrek, — s talán számmal fel sem mérhető azoknak a száma, akik az utóbbi években orvosi kezelésben részesültek. Olyanok, akik ezelőtt védtelen áldozatai voltak a betegségeknek. Ma már az orvos egész életén át végigkiséri az embert. A megelőző orvosi kezelést, amit régebben csak elvétve gyakoroltak, ma már széles körben alkalmazzák.

A tiz év alatt elért eredmények csak kezdetét jelentik annak a küzdelemnek, amelyet a mult évszázados mulasztásának felszámolásáért folytatunk. Ez a kezdet, amely az első nehézségek keresztüzében edződött, megnyitotta az utat mindannak a felszámolásához, ami a közegészségügyben még hiányos, maradi és nehézkes.

Uj orvosnemzedék kapcsolódik az ember egészségvédelméért vivott harcba. Uj nemzedék, amelyet megváltozott életkörülmények között nevelnek pártunk tanitása alapján. Az egyetemről most kikerülő gyakorlóorvos pedig nyugodtan dolgozhat a számára biztositott munkahelyen és teljesen a társadalom szolgálatába állithatja tudását.

Dr. Jeremiás Miklós,
az aradi gyermekkórház főorvosa.

A sajtó ma a dolgozóké

Komoly feladatok hárulnak reám

Igaz, hogy még fiatal voltam a tőkés-földesuri rendszer idején, de azért sok mindenre emlékszem. A munkás nem emelhette fel szavát a jobb életért, mert börtön várt reá. Számos eset bizonyitja, hogy a kegyetlen rendőrkopók kezei között pusztultak el a kommunista harcosok, azok a nagyszerü emberek, akik a dolgozó nép jobb életéért küzdöttek.

A polgári sajtó csak annyiban foglalkozott a munkások életével, hogy megirta, hány dolgozót tartóztattak le, vagy hányat itéltek el, zártak le.

A sajtó ma a dolgozóké! A munkások és a dolgozó parasztok megirják a sok szép eredményeket, feltárják a hiányosságokat, s ezzel ösztönzőleg hatnak a többi dolgozókra is. A lapban versenyfelhivások jelennek meg, amelyek nyomán ujabb és szebb eredmények születnek.

A sajtóból értesülünk arról, hogyan folyik a munka jövőévi kenyerünkért. Bármelyik cikkét olvasom az ujságnak, ugy érzem, hogy mindegyikben van valami, ami nekem is szól. A külpolitikai hirek, riportok, beszámoló vagy biráló cikkek, mind arra ösztönöznek, hogy minden tudásommal és tehetségemmel dolgozzam, mert ezzel a béketábort erősitem.

De ugy gondoltam, hogy ez nem elég. Elhatároztam, hogy mind munkasikereinket, mind nehézségeinket megirom a lapnak. Hadd tudják mások is, hogy a „I. Ranghet" gyár szerszámmühelyében hogyan teljesitik kötelezettségeiket a dolgozók. A hibák feltárásával pedig segitségére vagyok munkástársaimnak.

Pártunknak és kormányunknak köszönhetem, hogy jó szakmunkás lettem. 1952-ben szakmai iskolát végeztem, majd pedig pártoktatási tanfolyamot hallgattam, amelyen segitséget kaptam levelezői tevékenységemhez is. Az utóbbi időben elhanyagoltam a levélirást. Most, amikor nagyformátumban jelenik meg a lap, ugy érzem, hogy ezzel reám is komoly feladatok hárulnak. Ezután többet és rendszeresebben fogok irni. Elemezem a termelés menetét, irok a munkamódszerekről, amelyekkel szép eredményeket érünk el és feltárom a hiányosságokat, hogy ezáltal is elősegitsem munkánkat.

Kravecz József,
levelező.

Figyelmesen olvasom...

A „Vörös Lobogó" gyár szerszámmühelyének alapszervezeti titkára vagyok. Sokat tanultam a „Vörös Lobogó" lap „Pártélet" rovatában megjelent cikkekből. A „Scinteia"-nak is előfizetője vagyok s nagyon figyelmesen olvasom a „Pártélet" rovatban megjelent cikkeket.

Az utóbbi időben a szerszámmühelyben a legégetőbb kérdés a szocialista verseny kiszélesitése és ennek rendszeres kiértékelése volt. Itt kell megemlitenem, hogy nem is olyan régen, egy cikk jelent meg a szerszámmühely alapszervezetének munkájáról a szocialista versennyel kapcsolatosan. Az emlitett cikk nem volt elég alapos. Nemsokára azonban egy másik cikk jelent meg, amely gondosabban tárgyalta ezt a kérdést.

Voltak olyan cikkek a „Pártélet" rovatban, amelyek nagy segitséget nyujtottak nekünk. Például az a cikk, amelyben arról van szó, hogy a „Varga Katalin" termelőszövetkezet alapszervezete mit tett a közszükségleti cikkek választékának növeléséért. Ez már néhány hónapja jelent meg. Akkor bennem is felötlött a gondolat, hogy mi is növelhetjük a közszükségleti cikkek választékát. Nemsokára megkezdtük a szerszámmühelyben a kis körömvágó ollók és egyéb közszükségleti cikkek gyártásához szükséges szerszámok előkészitését.

A „Scinteia", pártunk Központi Vezetőségének lapja, jelöli meg a legfontosabb irányelveket, amelyek szerint dolgoznunk kell, a „Vörös Lobogó" pedig, mint tartományi lap, helyi viszonylatban foglalkozik a pártélet különböző kérdéseivel.

Javasolom, hogy a lap a jövőben foglalkozzon többet a pártalapszervezetek belső életével. Ez igen fontos kérdés, amely sok dolgozót érdekel. Helyes volna, ha a „Vörös Lobogó" bővebben irna a párttagok jogairól és kötelezettségeiről és ha többet foglalkozna a pártdemokrácia, a birálat és önbirálat kérdéseivel is.

Keveset olvastunk arról, hogyan foglalkoznak a pártalapszervezetek a termeléssel, miként kötik össze a politikai munkát a gyakorlattal.

Kónya Lajos,
a „Vörös Lobogó" szerszámmühelyének alapszervezeti titkára

Közművelődés * Irodalom * Művészet

JURIJ LIBEGYINSZKIJ:

KUBÁNYI TÖRTÉNET

E novella írója 1898-ban Odesszában született. Gyermekkorát az Uralban töltötte, ahol apja egy bányakórház orvosa volt. Középiskolai tanulmányait Cseljabinszkban fejezte be 1918-ban. Majd politikai munkát végzett a Vörös Hadseregben, előbb Szibériában, utóbb az Uralban és Moszkvában. Első regénye, az „Egy hét" 1923-ban jelent meg (magyarul is kiadták Bécsben), első színdarabját, a „Magaslatok"-at 1928-ban írta.

A Nagy Honvédő Háboru kitörésekor katonai szolgálatra jelentkezett, s 1941 őszétől kezdve a „Vörös Harcos" frontujság szerkesztőségében dolgozott. A háboru alatt számos cikket és novellát irt, továbbá két nagy elbeszélést: a „Gárdisták"-at és a „Jugov ágyujá"-t. 1933-tól kezdve főtémái a szovjet népek barátsága és a Kaukázus embereinek élete. Két regénye: a „Hegyek és emberek" 1947-ben, a „Hajnal" 1952-ben jelent meg.

Kazárov, a kolhoz termésének fiatal őre, ez a nyurga, langaléta legény fürge kis aranypej lován bejárta az egész hatalmas területet, amelynek a Kaukázus felöli déli hajlatait, lágyvonalu dombjait és lejtős szakadékait leginkább a kéz lassu, hullámzó mozdulatával lehetne ábrázolni. Ezt az óriási területet, fel egészen a hegyekig, gyönyörü napraforgók boritották, mintha ügyellen gyerekkezek rengeteg napkorongot rajzoltak volna ide. Most lehorgasztják kerek képüket, mintha a saját tövüket bámulnák.

Kazárov ugy érezte, hogy az érő termőföldek e végtelenjének ő a védelmezője.

Amióta mezeiőr lett, nemcsak a maga életét élte, hanem az ellenségét is: elképzelte szándékait, cselekedeteit, kiszimatolta a duvad nesztelen lépteinek irányát. és rajtaütött ott, ahol sejtette. Az elcsipett tolvajok száma immár tucatokra rugott, éjjel leste ki őket és egyszerre kettő-három akadt a kezére. Az éjszakai sötétségből rálőttek, de ő a nyeregből leugorva, elfogott egy hirhedt bandität.

Amikor a két domb közötti szakadékba ereszkedve visszafogta lovát, hogy átterelje az ut tulsó oldalára, két lányt pillantott meg: lopva napraforgómagot gyüjtöttek. Az egyik, aki arccal fordult feléje, megugrott és eltünt a mélyedésben. A másik is el akart iramodni, de szoknyája fennakadt a napraforgószárban, és Kazárov már ott is állt a lovával. Ez a lány ugyanaz az Ulja Csernoglazova volt, akivel vagy három éve egyszer összemosolyogtak, szóbaelegyedtek, de inkább csak ugy messziről, mintha egy szakadék két partján állnának, amely a kozákokat elválasztotta a betelepültektől.

Csak egyszer, egyetlenegyszer történt, azon a boldog napon, amikor minden sikerül, azon a napon, amely egy életen át megmarad az emlékezetünkben, a május elsejei népünnepélyen: ott, a téren, a tüzijáték alatt egyszerrecsak összeért a válluk és beszélgetni kezdtek, lassan eltávolodva a tömegtől, és olyan jó érzés fogta el őket, hogy szinte megriadtak. Az általában félénk legény meg is csókolta Ulját, de az kiszakitotta magát a karjából és elszaladt.

Egykori tiszta, derüs ünneplőjéből csak piros gyöngysora maradt piszkos nyakán. Most rémülten, elvadultan, lesoványodva állt itt; „rongyos, mint egy koldus vagy egy féleszü" — gondolta Alekszej. Ő maga is olyan, mint az az ártalmas fertő, amelyben az egész családja él. Meztelen, öszsze-vissza karcolt, sovány lábbanál tarisznya feküdt, amelyet alighanem az öreg foltozott ingéből szabtak...

— Nem az enyim... a testvéremé... — Éppen ugy magyarázkodott, mentegetőzött, mint minden nyakoncsipett tolvaj, és Alekszej neki is olyan száraz és nyugodt hangon válaszolt, mint minden más tolvajnak:

— No, gyerünk be a faluba. Ott majd tisztázod...

A lány szófogadóan emelte fel a tarisznyát és ment. Kazárov a kantárszárhoz nyult és kisfiusan ügyefogyott, nyurga alakjával az apró lovacskán utána baktatott. A lányok az asztag tetején messziről felismerték és álmodozó, barátságos pillantást vetettek utána. Már-már legendák keringtek róla és szinte már a neve is megvédte a kolhozvagyont, akárcsak ő maga. A területi ujságból ezzel az aláirással: „Alekszej Kazárov, a szocialista tulajdon bátor őre" — sasszemü, vékonyorru, fodrász-szabályossággal kinajzolt szemöldökü férfiszépség pillantott az olvasóra. A valóságban kusza és csapzott volt ez a szemöldök, mint a madárfióka szárnya, és aranyos pihékben végződött, amelyeken áttüzött napégett arcának biborpirossága. Az orr bizonytalan és puhavonalu, a száj egy vakmerő és pajkos, de alapjában véve szégyenlős kisfiu szája. Borotvát még nem ismert, széles, piros ajak... De a szeme csakugyan kicsi és éles, mint a sasé. Most, amikor a nyakon csipett tolvaj, ez az Ulja Csernoglazova engedelmesen lépkedett előtte, valami öröm fogta el. Nehezen igazodott el rajta, hogy mi megy végbe a lelkében; mit számit az, hogy a lány rongyos, piszkos és elvadult, ha megmaradt kedves, könnyü, rugalmas járásának a zenéje. Ebben a járásban erő volt és vidám dac... Ugyszólván alig ismerte, de ez a járás elárult valamit belőle.

A lány csak ment és egyre azokat az értelmetlen, ügyetlen mentségeket hajtogatta... De hogy nem sikerült a legénytől választ kicsikarnia, elhallgatott és egy ideig szótlanul lépegetett. Majd hirtelen megállt és vállával a fiu térdéhez törleszkedett:

— No, Ljosa, szép kis találkozás ez... — Gyönyörü, barna szemében játékos hizelgés villant, s ugyanakkor a csapdába esett vad félelme is.

— Mars, előre! — mordult Ljosa rekedten. — Betörni a kolhoz földjére, mint a vaddisznó!

— Miért csinálod ezt? — szipogott a lány. — Engedj el! Kérlek!... Tehetsz velem, amit akarsz, csak engedj el... — kiáltotta könnyek közt és eltakarta arcát.

— Magától nem kell nekem semmi — mondta a fiu halkan, önérzetesen.

A lány erre tragár szitokkal felelt és olyan sértődött zokogásban tört ki, mintha bizony őt érte volna a szidalom.

Igy közeledtek a falu fehér házaihoz... Hol a nap melegét őrző dombokra kaptatva, hol leereszkedve a szakadékokba, ahol a sással és erikával benőtt folyómenti mocsárból mint áltetsző, hüvös ködfoszlány csapta meg őket a maláriás, nyirkos levegő. Hoszu árnyékuk elnyulva, majd összezsugorodva haladt előttük.

Beértek a kolhozudvarra. És amikor a gyerekek kiáltozni kezdtek: „Ni, tolvaj! Kazárov tolvajt fogott!", Aljosa gyorsan leugrott a nyeregből. Várta, hogy most is, mint két hét előtt, amikor ugyanilyen időtájt tolvajt kisért be a kolhozudvarra, az asszonyok ratámadnak majd és fenyegetően közelednek a férfiak és neki, ugyanugy, mint akkor, meg kell majd védelmeznie a foglyot az önbiráskodástól — csititva, magyarázgatva, fenyegetőzve.

De mindez nem következett be. Továbbra is vidáman tolongtak a mérleg körül, amely mellett fehér zsákok fala magasodott. Lisztet mértek ki, meg tiszta napfényragyogásu mézet. Száraz zörejjel szóródott a buzaszem és nedves, fehér juhsajt-koronggokat vágtak fel... Igaz, hogy figyelmüket azért nem kerülte el a Kazárov-fogta tolvaj. A tornácnál gyülekezők körül is vették őket.

Voltak köztük korosabb nők a veteményeskert-brigádból, meg néhány öregember, a kolhozudvar törzsvendégei, a fiatal elnök állandó tanácsadói. Szélcserzett orruk, busa szemöldökük, borostás, ráncos álluk, sárgás-ősz szakálluk hosszasan, konokul meredt Uljára. Ezalatt Kazárov gyorsan elmondta, hogyan fogta el.

— Melyik Csernoglazov csemetéje ez?

— A Fomkáé?

— Nem. Nyikanorov Dmitrijé...

— Vagy ugy?...

— Ahá...

És most élénk beszélgetésbe fogtak. Dmitrij Nyikanaronovics olyan nevezetes személy, hogy érdemes megemlékezni róla: ez az a Csernoglazov, aki miután épségben meguszta a szovjet hatalom első csapását a falu ellenforradalmár csoportjára, ravaszul tovább szabotált a kolhozon belül, aztán öt perccel előbb, mintahogy elkaptak volna, meglépett.

— Ravaszdi róka...

— Köpönyegforgató...

— ... A fronton nem szolgálta sem a cárt, sem a fehéreket, sem a vörösöket. Merthogy sánta...

— Az ám, sánta. A sánta farkas a legveszedelmesebb...

— Ugy bizony!

Ulja az egész beszélgetés alatt egy fatönkön ült, lesütött szemmel, de Kazárov tudta, hogy mindent hall.

— Ugy ám, az alma nem esik messze a fájától.

— Csernoglazka már volt bent a kolhozban...

— A harmadik mezei brigádban...

— És akárcsak az apja, a lány is elillant...

Percnyi szünet után mondta valaki:

— Nem akarnak ezek dolgozni. Várják, hogy valaki eltartsa őket.

Elhallgattak. Ez a hallgatás Uljától választ követelt. Fölpillantot hát:

— Az a testvérem volt, nem én. Ez a tarisznya is az övé.

— És te mit csináltál?

— Én nem loptam. Csak vele mentem.

A fej villámgyors mozdulataiban, a száj görcsös rángásában a bekeritett vad fojtott indulata izzott. És Kazárov hirtelen ugy megsajnálta és olyan szomoru lett...

A kisfiuk, akik egész idő alatt ott settenkedtek a tarisznya körül, most egy óvatlan pillanatban kibontották és a napraforgómag omló, meleg tömegéből előcibáltak egy egészen kicsi, kövére tömött, hosszukás zacskót, amelyet nyilván valami ingujjból varrtak... A lány, ahogy meglátta, rávetette magát, kitépte az avatatlan kezekből és hevesen magához szoritotta:

— Ez az enyém... — mondta elfulladva. — Az enyém...

Szótlanul nézték és forrón lélekzettek.

— Az egyik is lopott, a másik is...

— Az egyik a zsákba, a másik a zacskóba.

— Egyéni gazdálkodás...

Ljahova szomoruan mondta:

— Ó, te Csernoglazovka, ha én a te korodban volnék...

— Nem megyek a kolhozba! Éhendögiöm, de nem megyek!... — kiáltotta el magát Ulja. A szemében, a hangjában most lobbant fel először mély gyülölet. — Megdöglöm, de nem megyek...

Ezt a konok gyülöletet jól ismerte Kazárov. Gyermekeket mentett meg az éhhaláltól azokban a kulákházakban, ahol a padló alatt mázsaszámra találtak gabonát. A vad kulákdüh ráncossá torzitotta Ulja szépvonalu szaját és mozdulatlan szemébe kiült az örjöngő mohóság.

Az emberek elgondolkozva álltak körül.

— Mit csináljunk az ilyenekkel? — kérdezte Ljahova.

Senkisem felelt. Alkonyodott. Délen, az ég homályos kékségében, ahol felhőket várt volna az ember, most a Kaukázus havas ormainak éles rózsaszinje jelent meg, néma hidegségével, mintegy kihangsulyozva ennek az uj emberi fészeknek a munkás életét, a kolhozudvar szigoru tisztaságát, az uj keritést, az építkezéshez előkészitett deszka kékesfehérségét, meg a mérlegen feszülő liszteszsákokat, amint lehuzta a mérleg két nagy sulyát... Emitt meg két zacskó, piszkos és foltozott: az egyik hanyagul a földre vetve, napraforgómag cirmos tömege omlik belőle, a másik az övé, görcsösen szoritja a mellhez ez a szinte elvadult, egykor oly kedves teremtés...

Mindez belefért Kazárov egyetlen pillantásába. Mintha valami magaslatról látta volna: önmagát, aki a kolhoztermés végtelenjét őrzi, és a lányt, aki elorozza azt... Bizony, igy van ez! Az ő apját, a vörös partizánt megölték a fehérek — a lány apja a fehérek alatt irnok volt a falusi vezetőségben; talán éppen ő volt az, aki felakasztotta... Ez, ami itt történik, annak a harcnak egy rövid pillanata, amelyet nem ők kezdtek el.

„Most már csak abbahagyják ezt az egész világon!" — gondolta kigyuló izgalommal, ahogy a lányra meg a zsákocskáira pillantot. Mit kezdjen vele? Egyszerüen bekisérhetné, mint a többieket, ahová való. Kilökni a faluból. Ártalmatlanná tenni, kiirtani az emlékezetből... De a körülöttük kibontakozó élet más megoldás keresésére unszolta. És ezt mondta:

— Szóval ugy gondolod, Ulja Csernoglazova, hogy mások majd dolgoznak, te meg titokban lopsz és tovább éled a magad kulák-élősdi életét?

A lány olyan szemmel nézett rá, mintha azt kérdezte volna: „Mit akarsz velem?" — de azért makacsul ismételgette:

— Nem megyek kolhozba! Inkább megdöglöm...

— Ahogyan te viselkedsz, nem nehéz megdögleni — mondta az öreg Ljahova.

— Várjunk, elvtársak — vágott közbe Alekszej. — Mirevaló rábeszélni? Neki megvan a maga elképzelése. Hogy az milyen? Hát él majd, amiből eddig élt. A mi kolhozjavainkból. Mert élt. Alighanem éhezve, de valahogy mégis csak elvergődött. Jó utra azért nem tért volna. Ha kiszámitjuk, egy munkanap nyolcadát lopta el tőlünk. Majdnem éhen pusztult, de nem dolgozott, élt a maga elvei szerint. És mit vallunk mi? Aki nem dolgozik, ne is egyék. Ez a mi elvünk. Dolgozza hát le a mi elvünk szerint azt, amivel meglopott bennünket.

Egyre határozottabban beszélt. Látta az emberek arcából, hogy egyetértenek vele.

— Fölveszem a brigádunkba — szólalt meg Ljahova. — Dolgozza le.

— Melyiket választod, Ulja? — hajolt le a lányhoz Alekszej. — Vigyünk a börtönbe, vagy ledolgozol két hetet? Enni kapsz, akár a többi kolhozasszony. Nálunk jó koszt van.

Ulja nyugtalanul, kérdőn meredt bele a fiu értheteilenül lelkes, kék szemébe. „Mit akar velem?" — tünődött. Tudta jól, hogy odakint a földön, amikor egyedül voltak, azért mondott le róla, mert különbnek tartotta magát nála: ez sértette. Amikor a fiu megtagadta magától azt, amit ő elvadultságában a szerelem egyedüli bizonyitékának vélt, mert hiszen neki is tetszett a fiu, ezzel arra kényszeritette, hogy most egy másfajta, egy igazi és tiszta szerelem, és az ezzel egyet jelentő igazi és tiszta élet lehetőségére gondoljon... De ha Ljosa erre a tiszta és igazi szerelemre vágyik, akkor milyen züllöttnek, milyen förtelmesnek találhatja őt... Szégyelhetné magát miatta, itt hagyhatná nyomban — de nem! Még vár tőle valamit, kérdéseket tesz fel neki. „Ha börtönbe kerülök, elvesztem a szemem elől és mindennek vége, minden örökre megszakad..." És ezek itt? Micsoda bőségben élnek! Gazdagok. Minden olyan tiszta, olyan biztonságos körülöttük, olyan szilárd. Kozákok és betelepültek együtt. Itt van ez a Ljahoval Tőzsgyökeres kozák. És ugy látszik, nagy tekintélye van. És miért, miért nem, ezek azt akarják, hogy köztük éljek!... Meg kell próbálni, hátha lehet...

— Jól van — mondta kis sóhajjal a lány anélkül, hogy a fejét fölemelte volna. De a szeme sarkából látta, hogy „ezek" örülnek. És azt is érezte, hogy „ő" elpirul, és látják rajta, hogy mindenkinél jobban örül. Ez egyszerre elevenebbé tette sérelmét és fölébresztette régi büszkeségét, amelyről már azt hitte, régen kiveszett belőle.

És hogy ne lássák meg a könnyeit, arcát ujra piszkos, sovány, napbarnitott tenyerébe rejtette...

Forditotta: Kardoss Tilda

Horváth Imre verseiből:

Napfényes föld

Most ugy elárad bennem a melegség,
akárcsak e hegyek közt, hol az esték
s az éjtszakák sem hülnek le egészen.
E ház otthonom és a népe népem.
Bennük testvért, — ennél is többet látok!
Szeretem az utat, ahol szivárog
a forrás, melyből meritik vizünket,
a malmot, mely munkát csak néha szüntet,
a mezőt, mely szomjas most az esőre,
a fát, melyen kopog a harkály csőre
s a szélben ringó kukoricaszálat,
szirma szélét is minden csöpp virágnak.
A dombokat, a völgyeket, a rétet,
a házakban a vályogkemencéket
s kik e vályogkemencéket csinálták.
A pislogó kis petroleumlámpát,
az asztalon az ottfelejtett csészét,
a libákat, a lovak nyerítését,
az ökröket, mik annyi utat róttak,
a nők fején a bő cserépkancsókat.
A szilvát is a roskadozó ágon,
— ennyi szilva nincs sehol a világon! —
A kerítést, melyen a szemem átlát,
a kapufák népies faragását,
a zenészt, ki térdén cimbalmot penget,
mikor táncolnak és ha ünnepelnek.
Szerelmesem itt minden népi dallam,
szeretem a sirt is a hegyoldalban.
(E temetőben dolgozók pihennek!)
És még jobban jeleit a jelennek,
a népet, mely nem görnyed többé kétrét,
a cséplőgép untalan berregését,
a kaszákat, melyek versenyben kopnak,
árnyékát is a hasznos állatoknak.
A nőket és a férfiakat mindet,
a hátukon az átalizzadt inget
s az ifjakat, kik már gyülést vezetnek.
Ujja bütykét is a dolgos kezeknek.
S e nép harcát, melynek célja a béke.
S szeretem, mert erősödik békéje,
ezt az egész napfényes román földet,
hol az öröm mind több kapun bezörget,
s minden részét e lágy, termékeny tájnak.
Felismerem benne én is hazámat!

Fjodor Gladkov:

„SZABAD ÉLET"

Gladkov szegényparaszt családból származott, már kilenc éves korában megkezdte vándorlását szüleivel. Volt a volgai és Káspi-tengeri halászok között, dolgozott a Kaukázusban, mint mezőgazdasági munkás. Egész gyermekkora a legnagyobb nyomoruságban telt el. Csak nagy nehézségek árán végezte el tizennyolc éves korában a községi iskolát. Még ennek befejezése előtt megjelent első irodalmi alkotása, „A fény felé" cimü elbeszélés. Részvétele a munkásmozgalomban, számüzetése Szibériába, lehetővé tette számára, hogy óriási tapasztalatokra tegyen szert. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom után résztvesz a polgárháboruban, majd ennek leverése után visszatér az irodalomhoz. Legnagyobb alkotása a „Cement". Gorkij szavai szerint: „A forradalom óta ez ragadta meg először alaposan és világitotta meg élesen korunk legjelentősebb témáját — a munkát". Regényét egész sok olyan müve követte, amelyekben igyekezett bemutatni az ujtipusu, a szocialista embert. A „Szabad élet" cimü regénye önéletrajzi trilogiájának második része. A Káspi-tenger mellékén eltöltött gyermekkori éveit eleveniti meg és egyben bemutatja a halásznép forradalomelőtti nyomoruságos életét.

A kis Fegya — maga Gladkov — a regény központi alakja. Szülei falujukból felkerekednek, a városban keresnek munkát. Szaratovban hajóra szállnak és lehajóznak a Volgán a Káspi-tengerig, Asztrahánba. Apja bérkocsis lesz Pável Ivanicsnál, a középparasztból lett kuláknál. Fegya és édesanyja a tavaszi halászidény megkezdésével a Káspi-tenger egyik legnagyobb halásztelepére, Zsilaja-Koszára megy. A halásztanya egy hosszu, nádból készült agyaggal bevert hodály, amelyben több priccs-sor huzódik. Ez a bontóasszonyok és családjuk szállása. A hodályt egyetlen tenyérnyi ablak világitja meg, az szolgál szellőztetőül is. E helységben áporodott a levegő, állandó büz terjeng. Vaszilissza, az asztraháni vállalkozó asszony, ravasz róka, akinek csak az lebeg a szeme előtt, hogy munkásairól minél több bőrt nyuzzon le. A munkásasszonyok béréből minden csekélységért egy-két napi dijat levon. Alkalmazottai állati sorban sinylődnek.

Nasztya, Fegya édesanyja, kezdetben örömmel megy a halásztelepre; „szabad életet" remél ott, hiszen eddigi élete még nehezebb volt. Sorsa a forradalom előtti orosz asszony tipikus élete. Otthon a ház ura és parancsolója férjének édesapja, akinek kegyetlenül ki volt szolgáltatva. Apósa és férje durvák voltak hozzá, dolgoztatták s számtalanszor megverték. Itt, a halásztanyán reméli sorsának jobbrafordulását. A halkszavu, félénk, alázatos Nasztyából, szemünk láttára alakul ki társai hatására a harcos jellemü, jogaiért küzdő asszony, akinek elég a halásztanyán eltöltött két-három hónap ahhoz, hogy gyökeresen megváltoztassa természetét. A halásztanyán az asszonyok között valóságos kis közösség alakul ki. Összetartanak, hisz mindegyiknek egy a sorsa. Gladkov kitünő emberábrázoló. Bemutatja a telepen élő emberek sokféle tipusát. Az asszonyok vezetője a harcos, forradalmi szellemü Praszkoveja. Régi, tapasztalt halbontómunkás.

A regény másik pozitiv alakja Grisa, a bognárlegény, aki Praszkovejával együtt tartja a lelket az emberekben, felébresztí a gyülöletet a gazda és annak kiszolgálói iránt.

A cári Oroszország élvezethajhászó, léha, gazdag kereskedő osztályát képviseli Pusztobajev, a halásztanya gazdája, aki csak egyszer egy évben látogat el birtokára, akkor is mulatni és Bljahin asztraháni kereskedő. E két „urat" körülveszik talpnyalóik: Vaszilissza vállalkozó asszony, Kurbatov intéző s a telep igazgatója. Az előzőektől eltérő embertipussal találkozunk Matvei Jegorics padmester személyében. Jegorics fiatalkorában szegény halászlegény volt, gazdag házassága folytán később lenézte sorstársait; padmester lett s kegyetlenül bánt alárendeltjeivel. Házassága azonban nem boldog, mert jómódban nevelkedett felesége csakhamar megunja a halásztelepet, elégedetlen sorsával. Jegorics észreteér, felismeri ballépését, megbánja tettét s arra törekszik, hogy cserben hagyott sorstársainak ujból bizalmába férkőzzék. Egyik lázadás alkalmával a bontóasszonyok pártjára áll, amiért telepgazdája elbocsátja állásából. Kisfiával, Gavrillal távoli vidékre vándorol, ahol ujból halász lesz, s becsületes munkás válik belőle.

A kilencéves Fegya mindenütt élen van. Résztvesz a felnőttek minden megmozdulásában. Ösztönösen vonzódik Grisához és Praszkovejához, érzi a belőlük áradó végtelen emberszeretetet, a törekvésüket, hogy segitsenek a dolgozók nehéz helyzetén. Fegya keserves gyermekkort él. Iskolába nem járhat, ott csak a gazdagok gyermekei számára van hely. Munkavágya sokszor üzi, hajtja, szeretne munkát vállalni, hogy keresetével segitse édesanyját. Sokszor kihasználják a gyermeket, a felnőttekéhez hasonló munkát végez.

A regény csak egy kiragadott kép a cári Oroszország elnyomottainak életéből. A szerzőnek sikerült megrázó erővel élethüen ábrázolnia az egyes embertipusokat, a korra legjellemzőbb eseményeket. A halásztanya életén keresztül megismerjük az orosz népnek a harcát, amelyet még jóval a forradalom előtt vivott sorsa megváltoztatásáért.

Hegedüs Olga.

Előkészületek Balassi Bálint halálának 400. évfordulójára

Október 20-án lesz 400 éve, hogy meghalt a nagy magyar lirikus, Balassi Bálint, aki a magyar verset költői szenvedély, forma és nyelv tekintetében addig el nem ért magaslatra emelte. Kalandos, regényes életét, melynek során megfordult Olaszországban, Ausztriában és Lengyelországban is, 1554-ben a török kézen lévő Esztergom várának ostroma közben hősi halállal fejezte be.

Az ünnepet Magyarországon a nagy költő jelentőségéhez méltó keretek között ülik meg. Az évforduló alkalmából nagy példányszámban adják ki a Magyar Klasszikusok-sorozatban Balassi verseinek gyüjteményét és néhány jellegzetesebb levelét. Az „Irodalomtörténeti Közlemények", a Magyar Tudományos Akadémia irodalomtörténeti állandó bizottságának folyóirata külön Balassi-számokat ad ki, melyek a többi között közlik Tardos Tibor összefoglalóját a Balassi által forditott „Beteg lelkeknek való füves kertecske" cimü munkáról. Nagyobb tanulmánnyal emlékezik meg az évfordulóról az „Irodalomtörténet", a Magyar Irodalomtörténeti Társaság folyóirata is. Október 20-án, Balassi halálának évfordulóján, ünnepi est keretében emlékeznek meg a költőről. Az est műsorán emlékbeszéd, szavalatok és zeneszámok szerepelnek. A költő verseit több kiváló magyar szinművész tolmácsolja. A megzenésitett verseket egykoru dallamokkal és Kodály Zoltán kétszeres Kossuth-dijas zeneszerző megzenésitésében énekművészek és a Magyar Néphadsereg központi müvész-együttesének énekkara adják elő. Emlékünnepséget rendeznek ezenkivül Esztergomban, ahol a költő hősi halált halt, Egerben, amelynek várában egykor kapitány volt, valamint az ország más városaiban és a költő életével kapcsolatban álló helységekben.

Anyagok az RMP II. kongresszusára

Állandóan növeljük a terméshozamot

A II. pártkongresszus irányelveinek tervezete a mezőgazdaság fejlesztésére a következő 2—3 évben, megjelöli a növényi és állati termékek termelése fokozásának utját, amely népünk életszinvonalának emelkedéséhez vezet. A tervezet lelkesedéssel tölt el bennünket. Minden erőnkkel dolgozunk, hogy hazánk erősebb és gazdagabb és népünk élete mind jobb legyen.

Mi, Nagyszentmiklósrajon Lenauheim községének kollektivistái, a kollektiv gazdaságban töltött 5 év munkájának tapasztalata alapján ugy véljük, hogy mindazt, amit az irányelv-tervezet tartalmaz, meg lehet és meg is kell valósitani.

Kollektiv gazdaságunkban főleg gabonatermesztéssel foglalkoznak. Gabonán kivül termesztünk még ipari és takarmánynövényeket. Vannak gyümölcsöseink, szőlőink és állattenyészetünk. 1949-ben, amikor megalakitottuk kollektiv gazdaságunkat, 284 hektár földünk volt és 27 lovunk. Ma, gazdaságunknak tagja a község dolgozó parasztcsaládjainak 95 százaléka. Termőföldünk kiterjedése 1624 hektár, amelyből 774 hektáron kizárólag gabonát termesztünk. Állatgazdaságunk is fellendült. Van 250 lovunk, 57 simenthali fejőstehenünk, 80 yorkshirei kocánk, 220 hizónk, 507 juhunk és egy méhesünk 100 családdal.

A gazdaság megalakulása óta az alapszervezet és az agronomusok vezetésével azért harcoltunk, hogy növeljük az összes növények hektárhozamát. Az alábbi táblázat világosan mutatja, hogy még azokban az években is, amikor az időjárás kedvezőtlen volt, a hektárhozam a főbb gabonaféleknél sohasem esett 1280 kilò alá, viszont más években az átlagos hektárhozam 2—3000 kiló, sőt még ennél is több volt.

	Buza	Szemes tengeri	Őszi árpa	Zab
Év	kg/Ha	kg/Ha	kg/Ha	kg/Ha
1950	1900	2800	2200	1500
1951	3300	2800	3200	1800
1952	1280	2480	1800	1400
1953	2748	4000	3256	1400
1954	1600	7000*)	1560	2000.

Mi a magyarázata e nagy és állandó termésnek? Először is az, hogy a föld nagy egységekben van és ezeken eredményesen használhatjuk a traktorokat és mindazokat a gépeket, amelyeket az állam a GTA-k utján rendelkezésünkre bocsát. Jurj Ioan községi képviselő, egyénileg gazdálkodó dolgozó parasztnak 5 hektár földje van, amelyet 3 parcellába osztott. Szorgalmas ember és jól müveli földjét. Idejében szánt és vet, válogatott és kezelt vetőmagot használ, megtrágvázza földjét. Minden évben jò termést ér el, de ezeket a kollektiv gazdaság eredményei jóval felülmulják. Ezévben például körülbelül 700 kiló buzát és 1000 kiló zabot takaritott be, mig mi 1600 kiló buzát és 2000 kiló zabot arattunk.

Az általunk elért nagy termelékenységnek másik magyarázata az, hogy alkalmazzuk a haladò agrotechnikai módszereket. Gazdaságunkban befejeződtek a területrendezési munkálatok és bevezettük a 11 éves mezőgazdasági és a 8 éves takarmány-vetésforgót. Ez a munkálat lehetővé tette, hogy biztositsuk a növények helyes cserélését. A buzát olyan növények után vetjük, amelyek gazdagitják a talaj tápanyagtartalékát és amelyeket gyomtalanitottunk. A legnagyobb területet borsó, őszi és tavaszi bükköny után vetjük be.

Megfigyeltük, hogy jó buzatermést érünk el a tengeri után is, ha érett istállótrágyát használunk, ha minden növénygondozási munkát elvégzünk és gyomtalanitunk. Az őszön a nemesitett buzavetőmagot a tengeri után vetettük és bár a termés kárt szenvedett a téli fagytól, az átlagos hektárhozam 1600 kilót ért el. A borsó és bükköny után a buzát jól megmüvelt földbe vetjük. Mihelyt ezeket a növényeket learatjuk, a földet tárcsával ugaroljuk és szeptember elseje táján, vagyis 3 héttel a vetés előtt, 18—20 centiméter mélységben szántunk, majd boronálunk.

Nagy figyelmet forditunk a vetőmagra. Mi az „Odvos 241" fajta vetőmagot használjuk, amely tartományunkban meghonosodott és amelyet a gazdaság magtermesztő parcelláin termesztünk. Vetés előtt kiválogatjuk a vetőmagot és üszök ellen kezeljük. Gazdaságunk fennállásának öt esztendeje alatt megállapitottuk a legmegfelelőbb vetési időpontot. A mi viszonvainknak legjobban a szeptember 25 és október 5 közötti vetési időszak felel meg. A legjobb és a legnagyobb termést biztositó vetési módszerek: a keresztsoros és sürüsoros vetés. E szovjet vetési módszereket kiterjesztjük az egész buzatermő területre.

Gazdaságunkban elég nagy területen termesztünk kukoricát. Lássuk, hogyan végeztük ezt a munkát. A termőföldet ősszel 23—25 centiméter mélyen felszántottuk és jól megtrágyáztuk. Tavasszal annyiszor kultivátoroztuk meg, ahányszor szükséges volt. A legkedvezőbb vetési idő megállapitásánál a talaj hőmérséklete után igazodtunk, vagyis akkor vetettük el a tengerit, amikor a talaj elérte a 8—10 fokos állandó hőmérsékletet. A vetéshez csak a kukoricacső közepéről morzsolt magvakat használtunk. Ami a vetési módszert illeti, tavaly még sorba vetettünk. Az idén már 260 hektárt négyzetesen fészekbe vetettünk. Ez a módszer lehetővé tette a gépi kapálást. Nagy sulyt helyeztünk a növények gondozására is. Néhány nappal azután, hogy a vetés kikel, könnyü boronálással meglazitjuk a képződött földkérget és azután annyiszor kapálunk, ahányszor szükséges. Továbbá fejtrágyázást is végzünk. Pótbeporzást alkalmaztunk, amely a termést 15—20 százalékkal növelte. Ezévben 5 hektárt a Phister és a Studinai-román fajtákkal vetettünk be, hogy keresztezett (hibrid) vetőmagot nyerjünk. Husz hektárnyi területen ilyen keresztezett vetőmagot használtunk először ebben az évben és több, mint 7000 kiló csöves tengeri hektárhozamra van kilátás.

Az állam hathatós támogatásban részesitette fennállása óta gazdaságunkat: hosszulejáratu kölcsönöket kaptunk, válogatott vetőmagvakat, a GTA részéről pedig erőteljes müszaki támogatást. Ezévben agronomust osztottak be hozzánk, aki a munka megszervezését és a haladò módszerek alkalmazását irányitja. Gazdaságunkban laboratóriumot létesitettünk, amely a szükséges készülékekkel és tiz hektáros kisérleti parcellával rendelkezik. A gazdaság agronomusa 14-féle keresztezett tengerivel folytat kisérleteket, hogy megtalálja a gazdaságunknak leginkább megfelelő fajtát. A hektárhozam növelése szempontjából igen fontos a kollektivisták szakmai szinvonalának emelése. Gazdaságunkban 3 éves agro-zootechnikai tanfolyam müködik, amelyen 30 kollektivista vesz részt.

Kötelezettséget vállalunk: az átlaghektárhozamot az irányelv-tervezet célkitüzéseihez viszonyitva, a buzánál 50 százalékkal, a tengerinél pedig 100 százalékkal tulszárnyaljuk a jövő évben.

V. UIBARU, elnök,
A. SITARU, agronomus
a lenauheimi kollektiv gazdaságban.

*) Az 1954-es tengeritermést csöves tengeriben közöljük, becslés alapján.

Megjegyzések

A zoknié a szó

Férfiharisnya vagyok, közismert néven zokni. Szinem szürke, de van belőlem másszinü változat is. Testvérem például barna. Egy ideig jól megférjük az üzletben, a dobozban. Magányunkban elmerengtünk, milyen jó az egyedüllét, milyen biztonságos érzés igy élni.

De egy szép napon megvásároltak testvéremmel, a barna zoknival és egy pár női harisnyával együtt.

Éreztem, hogy felhuznak és bebujtatnak valami bőrtokba, amit az emberek cipőnek neveznek.

Megvallom, nem volt valami kényelmes a helyzetem, minduntalan a láb és a cipő közé préselve. Nem panaszkodhattam senkinek, magamba fojtottam keserüségemet.

Amikor gazdám hazatért, durván lehuzott, a sarokba hajitott s minduntalan azt kiabálta: ez minőség, ez minőség? Nem tudtam elképzelni, mit akar folyton a minőséggel, amikor a gyárban állandóan azt hallottam, hogy elsőosztályu minőségü vagyok.

Gazdám később feleségével beszélgetett. Nem tudtam minden szót megjegyezni, volt közöttük olyan is, amelyet rendszerint nem használnak. A beszélgetés körülbelül igy folyt le:

— Hát nézd Manci, te vettél nekem két pár zoknit. Tudom, hogy örömöt akartál szerezni. Ott van az a szürke, nem mondom, hogy nem szép igy szemre. Inkább lábra lenne jó!... Ugyan hagyd, ne a zoknit, inkább a lábam nézd meg, ugye, hogy feltörte? Itt a lábujjaim mentén ez a véres bemélyedés, ez mind ettől az átkozott zoknitól van. Ez a hurkafféle összevarrás, nyom. Meg itt a hüvelykujjnál egy egész különleges göcs van, ez mélyen bevágódott a husomba. Arról nem is beszélek, hogy a zokni másik oldalán szálhalmaz van, csak ugy csüngenek a cérnaszálak. Nem értem a minőségi ellenőrt, hogyan engedhette, hogy forgalomba hozzák?

Most már tisztában voltam azzal, hogy miattam rosszkedvü. Én nyomtam össze a lábát, Tehetek én róla, hogy tele vagyok göcsökkel, cérnaszálakkal, hogy rosszul varrták össze a fejemet?

Másnap testvérem, a barna zokni került sorra. Este, amikor gazdám hazajött a gyárból, éktelenül jajgatott, mezitláb járkált fel és alá a szobában és állandóan a minőségről beszélt.

A következő este felesége panaszkodott. Elmondta, hogy vett egy pár selyemharisnyát és az első felhuzáskor elszakadt. A szemek leszaladtak, a harisnya ugyszólván használhatatlan.

Szabad ilyesminek megtörténnie? A minőségi ellenőrök miért nem végzik lelkiismeretesebben munkájukat? Vajjon a dolgozók, akik bennünket gyártanak, nem gondolnak arra, hogy ők maguk is szenvedő hősök lehetnek?

Serényi József

K. Vida József begyüjtő

K. Vida József Ágya község begyüjtője. Éppen az ebédtől tért vissza a néptanácshoz. Jól megtermett, mosolygós arcu, 30 év körüli férfi. Csendes hangon, szinte szerénykedve beszél, amikor munkája felől érdeklődünk.

— Mivel én helybeli kakos vagyok, ismerem az embereket — mondja. — Megmagyarázom a dolgozó parasztoknak, hogy a kvótát a gyárakban dolgozó munkásoknak, a kórházak, iskolák és az állam megerősitése érdekében kell beadniok. Rámutatok, hogy mit kapnak érte cserébe. A sót, gyufát, petroleumot, cukrot, ruházati cikkeket, a lábbelit és az ekevasat, a vasabroncsot szekérkerékre, mind mind a munkások adják. Cserébe a termelők átadják a kvótát. Nagyrészben sikerül is meggyőznöm őket.

Kohut elvtárssal, a rajoni terménybegyüjtőbizottság küldöttével a délután folyamán felkerestünk néhány termelőt.

Először Kiss P. Sándor dolgozó paraszthoz látogattunk el. Kohut elvtárs megállapitja, hogy Kiss P. Sándor hátramaradt husbeadási kötelezettsége teljesitésével. Vida elvtárs a beadás lehetőségeinek körülményeiről érdeklődik, végül is a termelő vállalta, hogy másnap reggel már beszállitja az elmaradt husmennyiséget.

Innen Kiss A. Julianna gazdálkodóhoz megyünk. Itt egy kis félreértés történt. Kiss A. Julianna ugyanis borju hizlalására kötött szerződést és mivel ugy hallotta, hogy azoknak, akik állathizlalási szerződést kötnek, leszállitják a kvótájukat, elhanyagolta husbeadási kötelezettségének teljesitését.

— Nem mondom, csökkentik a beadási kötelezettséget — mondta Vida elvtárs, — de maga a jövőév februárára vállalta a borjuk kihizlalását, már pedig még tavalyról is van egy kis kvóta hátralék.

— Hát lelkem, akkor majd hizlalok libát — hangzott a válasz.

— Igen ám, de a városi munkások nem várhatnak addig mig a liba és a borju kihizik, most kell beadnia, — ...igyekezzék — zárta le a vitát Vida elvtárs.

— Most pedig Domokos János következik — huzta végig az ujját a beadással elmaradottak névsorán Kohut elvtárs.

— A mult héten voltam nála megsürgetni egy kicsit, nem tudom mi az eredmény.

Ahogy beléptünk az uj kis kapun, mindjárt szembetünik az udvaron halomba rakott vályog. Bontottak valami istállófélét és ujat épitettek a helyére.

— Ahol épitenek, ott pénz is van — igy tartja a közmondás — mondta nevetve Kohut elvtárs, akinek különben is az a szokása, hogy csaknem mindenütt a helyzetnek megfelelő közmondást alkalmaz.

— No, Jani, hozd ki az „obligációt" — mondta Vida elvtárs. A hosszu fiatalember feltünő gyorsasággal hozza a beadása kötelezettség teljesitését nyilvántartó kis könyvecskét. Kiss lapozgatás után felderül Vida elvtárs arca.

— Miért nem mondtad, hogy már a mult héten beadtad a fennmaradt 45 kiló marha- és 20 kiló disznóhust?

Kezeltünk, s az eredménnyel megelégedve tovább mentünk. Az utcán még megjegyezte Vida elvtárs, hogy Jani nemrégen tért vissza a katonaságtól s ott öntudatos embert neveltek belőle.

Fehér József, a nagy meleg miatt ing nélkül tevékenykedett az udvarban s mikor megtudta miről van szó, mindjárt megigérte, hogy másnap reggel beviszi a hátralékot.

— Biztos ez Józsi bácsi? — kérdezte Vida elvtárs.

— Becsület szavamra mondom — fogadta nagy komolyan.

— Hát akkor itt sincs mit beszélni — mondta Vida elvtárs s odébb álltunk. Mikor az utcára értünk még hozzá tette:

— Majd meglássák az elvtársak, holnap ő lesz az első, aki beadja a kvótát. Olyan ember, aki megtartja szavát.

A következő helyen, Borsos Jánosnál igen hideg fogadtatásban részesültünk. S amint a mindenttudó könyvből kiderült, Borsos János nemcsak a husbeadással maradt el, hanem két mázsa buzával is tartozik az államnak. Kérdésünkre, hogy miért maradt el, igen kihivó válaszokat adott. Később megmondta, hogy ott van a kamrában a buza kikészitve, de ő, amint kijelentette, nem viszi be.

— Bevitte már egyszer Kisjenőbe, de vissza is hozta — mondta az anyja. Végül kiderült, hogy amikor bevitte a buzát átadás végett a begyüjtő központhoz, találkozott a falubeli kulákokkal, leitatták és rávették, hogy hozza vissza a gabonát.

„Szegény ember vagy — mondták neki, — ugy sem lesz semmi bajod". — Ezért volt tehát a nagy barag s amint Kohut elvtárs meghatározta, a kulákok megtévesztették. A buzával már meg is lettünk volna, hátra volt még a hus. Ezt a kérdést is tisztáztuk

— Holnap beviszem. Igazuk van, — csak ennyit mondott.

Polyánki Lajosnak csak a feleségét találtuk otthon, aki azzal igyekezett kimagyarázkodni, hogy 30 liba hizlalására kötött szerződést és igy csökken a kvótája. Vida elvtársnak végül is sikerül meggyőznie, hogy másnap reggel ő is szállitsa be a tartozást, mivel a 30 liba utáni kvóta-csökkentés nem elegendő.

Szinte észre sem vettük, esteledett. Ellátogattunk még Rédei Antalhoz is, ahol épp ugy, mint a legtöbb helyen, szivesen fogadtak bennünket. A dolgozó parasztok a községi begyüjtőben becsületes embert látnak, aki a városi munkások érdekében tevékenykedik.

Munkánk eredményével megelégedetten hazafelé tartottunk. A sötét égen komor felhőket kergetett a szél s játékosan belekapaszkodott Vida elvtárs kabátjába. Ő azonban a széllel nemtörődve, várakozó feleségére és négy éves gyermekére gondolt, aki éppen igy huzogatja a kabátját, amikor hazatér, mint ez a pajkos szellő.

★

Másnap reggel a néptanács székháza előtt már jó néhány szekér gyült össze. Itt láthatjuk az elsők között Borsos Jánost, aki buzát és sertést rakott a szekérre. Mögötte Kiss P. Sándort, aki buzát, hust és szénát szállit be. Megtalálhatjuk még Fehér Józsefet és Kiss A. Juliannát, Pojánszki Lajos tiz szárnyast és 34 kiló hust ad át a begyüjtőközpontnak. Utána ökrös és lovas szekerek sonakoznak, többnyire sertéseket szállitanak a kisjenői begyüjtő központba...

A termelők beváltották szavukat...

Vida elvtárs végig megy a szekérsor mentén s int, hogy indulhatnak. Örül, hogy begyüjtői tisztségében hozzájárulhat a városi dolgozók élelmiszerellátásának biztositásához, a város és a falu közötti csereforgalom meggyorsitásához. K. Vida József az élenjárók közé tartozik a rajoni begyüjtők között...

Szender Károly

A mezőgazdaság fejlesztéséről vitázó simándi dolgozó parasztok között

A simándi néptanács épülete előtt néhány dolgozó paraszt álldogál. Beszélgetnek, cigarettáznak, megtárgyalják a község dolgait. Befejezték a nyári mezőgazdasági munkálatokat, behordták a gabonát, s most elintézik a néptanácsnál adódó hivatalos ügyeiket, mert pár nap mulva, amikor megkezdődnek az őszi munkálatok, már nem érnek rá a néptanácshoz járni.

Megérkezik Stoica Gheorghe elvtárs, a simándi néptanács elnöke is, a kulturház épitését, s a malom javitási munkálatait nézte meg. Bosszankodott is eleget, mert a malomgépek javitását már több mint egy hete befejezték, s meg lehetett volna kezdeni az őrlést, de akkor derült ki, hogy a két hónap óta használaton kivül álló kut beomlott, s uj kutat kell furni. Emiatt késlekedést szenved a malom üzembehelyezése, pedig már igen várják a faluban, de még a rajonban is.

— Elnök elvtárs, igaz, hogy uj téglaszállitmány érkezik a kulturház épitéséhez? — kérdezi Calas Dumitru, a csoportban álló dolgozó parasztok egyike.

Az elnök megerősiti a hirt: „Harmincezer darab téglát kapunk Szentannáról. Délután a pionirok és a malom dolgozói is kivonulnak az épitkezéshez."

— Elnök elvtárs, azt beszélik a faluban, hogy rendelkezés jött a parlagon heverő földek hasznositására. Igaz ez?

— Én meg azt hallottam, hogy ezentul mindenki azt vet a földjén, amit akar.

Az elnök, akit igy megrohanták kérdésekkel, csititja a türelmetlenkedőket.

— Menjünk csak szép sorjában, emberek. A párt Központi Vezetősége irányelv-tervezetet dolgozott ki a mezőgazdaság fejlesztésére a következő 2—3 évben. Ez az irányelv-tervezet foglalkozik minden olyan mezőgazdasági kérdéssel, amely elősegitheti a falusi és városi dolgozók jólétének emelését. Ezért fontos, hogy alaposan tanulmányozza mindenki.

— Hol láthatjuk azt a tervezetet? — kérdezi Susorca Dumitru szegényparaszt.

— Minden ujságban benne volt — válaszolja Mercea Gheorghe aki politikai kérdésekben tájékozottabb társánál.

— Van is az embernek ideje cséplés alatt ujságot olvasni, — mentegetőzik Susorca.

— Hát van, akinek van, — mondja egy kis csipkelődő szándékkal az egyik, de Susorca már oda sem figyel, mert az elnök éppen bejelenti:

— Jöjjenek be az elvtársak, ott nemcsak megláthatják az irányelv-tervezetet, de felolvasunk belőle, s aztán megtárgyalhatjuk, áttanulmányozhatjuk az egyénileg gazdálkodó dolgozó parasztokat legjobban érdeklő fejezeteket.

Az emberek megindulnak az elnök nyomában, s betérnek a néptanács épületébe. Sándor Emilia községi néptanácsi képviselő érkezik meg és örömmel értesül róla, hogy a mezőgazdasági irányelv-tervezetet tanulmányozzák.

— No, akkor éppen jókor jöttem — mondja. — Az asszonyok már faggatnak a körzetemben, hogy mit tartalmaz a tervezet a cukorról.

— Szép sorjában eljutunk a cukorrépához is, — mondja az elnök és iróasztala fiókjából előveszi az irányelv-tervezet szövegét tartalmazó brosurát.

A jelenlevők elcsendesednek. Az arcokon feszült figyelem kifejezésével lesik az elnök minden szavát.

„Ahhoz, hogy a következő 2—3 évben emelhessük a dolgozó nép anyagi jólétét és kulturális szinvonalát, fordulatot kell végrehajtani a mezőgazdasági termelés fejlesztésében."

A hallgatóság tagjai helyeslő fejbólintással jelzik, egyetértenek a párt és a kormány szándékával.

„Fokozni kell a hektárhozamot minden növénynél, főleg pedig a buzánál, kukoricánál, burgonyánál, cukorrépánál, gyapotnál, napraforgónál, gyarapitani kell az állatállományt és növelni kell az állatok hozamát, észszerüen ki kell használni a rosszul megmüvelt és megmüveletlen földterületet."

A felolvasás hallgatása közben az emberek arcára kirajzolódik a megelégedés, hogy ime a párt milyen sokoldaluan foglalkozik az egyéni termelők gondjaival, milyen fontos feladatnak tekinti támogatásukat.

„A GTA-knak és a mezőgazdasági gépkölcsönző központoknak fel kell hagyniok azzal, hogy semmibevegyék az egyénileg gazdálkodó dolgozó parasztoknak nyujtandó segitség fontosságát."

— No látod, — fordul Sándor Emilia szomszédjához. — Ugye megmondtam, hogy az egyéni gazdaságokra is gondol a párt.

„Az egyéni gazdaságok kezdeményezésének fejlesztése végett ajánlatos, hogy az 1954—1955-ös mezőgazdasági évtől kezdve az egyéni gazdaságoknak ne irjanak többé elő gabonavetési tervet, hanem adják át nekik minden évben legkésőbb szeptember elsejéig az államnak járó gabonakvótára vonatkozó kivetést."

Az elnök abbahagyja az olvasást, mert a szobában ülők mozgolódnak, meg akarják tárgyalni a hallottakat.

— Hát ezt igen helyes intézkedésnek tartom — mondja Chereches Dimitrie középparaszt. — Ezek szerint ha a kivetett kvótát beadom, azt termelhetek magamnak, amit akarok. Ugy számitom, hogy a buzán, a kukoricán és a napraforgón kivül, dohányt és kendert is termesztek.

Moldovan Petru szegényparaszt is számolgat:

— Hát az én két hektáromon, a buza és kukorica mellett, talán legjobb lenne zabot, meg egy kis dohányt termeszteni.

Micleus Ioan középparaszt azt mondja:

— Ugy gondolom emberek, legfontosabb lenne nemesitett fajvetőmagokkal kicserélni a vetőmagjainkat. Itt a mi vidékünkön már hosszu idő óta másodrendü minőségü magot használunk vetésre. Igy aztán nehéz olyan hektárhozamot elérni, mint amilyet várnak tőlünk.

Anghel Traian elvtárs, a néptanács technikai előadója válaszol:

— Ne siess elvtárs, a kilencedik pont a) bekezdése alatt itt áll a te javaslatod is. Olvasd csak magad is — mondja és odaviszi a brosurát Micleus Ioan-nak, aki hangosan silabizálja:

„...a tartományi mezőgazdasági igazgatóságoknak intézkedniök kell, hogy: megjavitsák a mezőgazdasági kisérleti állomások, a rajoni magtermesztő gazdaságok kisérleti munkáját, hogy ezek elszaporitsák a fajvetőmagokat és ilymódon 1955—1956-ra legalább 1.100.000 hektárnyi gabonavetéshez rajoni tájfajták álljanak rendelkezésre."

— Ez már igen, — bólint elismerően Micleus Ioan, s napégette hatalmas kezével a kis könyvecskére mutat: — Mindig valóraválik, ami ebben a könyvecskében van és aranyéletünk lesz nekünk is, meg a városiaknak is.

— Ha a vetőmagvakat feljavitják, javitsák fel az apaállatokat is, — mondja Calas Dumitru középparaszt. — Hogyan fejlesszük az állatállományt, ha nagyobbrészt öreg és fedeztetésre alkalmatlan állataink vannak? Ne ismétlődjék meg az, ami a multkoriban történt. A kollektiv gazdaság fiatal, erős apaállatokat kinált cserébe a mi alkalmatlan bikáinkért, de a rajoni állattenyésztő hivatal nem engedélyezte a cserét. Igy hát kutbaesett a dolog. A kollektivban kiherélték ezeket a fiatal állatokat, mi meg maradtunk a mi hasznavehetetlen bikáinkkal. Mondhatom vétek az ilyesmi.

Az egyik a másik után jelentkezik szólásra. A legelők feljavitásának módjairól, a mezőgazdasági adófizetés uj rendszeréről, a zöldtakarmány termelés fokozásáról, a tej és a gyapju begyüjtési rendszer megjavitásáról folyik a szó.

A II. pártkongresszus irányelvei, amelyek alapos és szakértő munka eredményeként jöttek létre, megmozgatják hazánk dolgozó parasztjait, technikusait, mezőgazdasági szakembereit. A falu megtanulja, hogy ne ugy tekintse a mezőgazdaság elmaradott voltát, mint megváltoztathatatlan tényt, hogy foglalkozzon a terméshozam növelésének és az állattenyésztés fejlesztésének kérdésével, hogy fokozza erőfeszitéseit több mezőgazdasági termék és áru termesztésére.

R. A.

TESTNEVELÉS ÉS SPORT

KOSÁRLABDA:

Aradi Ştiinţa – Nagyváradi Voinţa 59:66 (58:58, 31:30)

A kosárlabda osztályozó mérkőzések zónadöntőjének első találkozását a nagyváradi Vointa nagy küzdelem után nyerte meg az aradi Stiinta ellen. A rendes játékidő során a mérkőzés nem dőlt el, csak az ötperces hosszabbitás után. A rutinosabb nagyváradi csapat jobban birta a hajrát, s megérdemelten győzött.

Kosárdobók: Brinzei 7, Hegyesi 1, Hottya Jenő 9, Hottva József 8, Ionescu 17, Hoffmann 14, Grozescu 10, illetve Enyedi 12, Popa 19, Braun 1, Gáll 4, Boldur 20 és Dobosi 3.

Pitesti tartomány bajnokcsapata nem jelent meg a zónadöntőn, s igy a továbbjutás kérdése a nagyváradi Vointa, az aradi Stiinta és a temesvári Progresul csapatai között dől el.

Vasárnapi sportprogram

LABDARUGAS. Délután 16.30-kor a Locomotiva sporttelepen: Constructorul Arad—Dinamo 6. Bukarest.

KÉZILABDA: Délután 14.45 órakor a Locomotiva sporttelepen: Progresul Arad—Minerul Aninoasa (férfi osztályozó mérkőzés.)

Délelőtt 9 órakor a Metalul pályán: Stiinta Arad—Flacara Fogaras (férfi osztályozó mérkőzés.)

KOSÁRLABDA: Délelőtt 9 órakor a Constructorul pályán: Vointa Nagyvárad—Progresul Temesvár (férfi osztályozó mérkőzés.)

RÖPLABDA: Délelőtt 11 órakor a Stiinta pályán: Ştiinta Arad—Metalul Sztálinváros (I. osztályu férfi mérkőzés.)

KAJAK ES KANOE: Vasárnap reggel 9 órai kezdettel rendezik meg a Maroson a köztársasági kajak és kanoe bajnokság zónadöntőjét.

Indulás a Stevillar-tól, a cél a Constructorul evezős házánál.

Közlemények

AZ ARADI VÁROSI néptanács pénzügyi osztálya közli, hogy vasárnap, szeptember 12-én reggel 9—12 óráig a kerületi pénztárakat nyitva tartják, hogy az adófizetők eleget tehessenek adófizetési kötelezettségeiknek.

A VÁROSI néptanács kereskedelmi osztálya hétfőn, szeptember 13-án délután 2 órakor az összes étkezdék, internátusok, kórházak, napközi otthonok felelősei számára fontos gyülést tart, amelynek keretében megbeszélik a téli főzelék- és zöldségellátás kérdését.

A Szovjetunió külügyminisztériumától

MOSZKVA. (Agerpres). — A TASZSZ jelenti:

Mint már jelentettük, a szovjet kormány szeptember 5-én jegyzékben tiltakozott az Egyesült Államok kormányánál amiatt, hogy egy amerikai repülőgép a Távol-Keleten, Nahodka kikötő körzetében szeptember 4-én megsértette a Szovjetunió határát.

Az USA moszkvai nagykövetsége, az Amerikai Egyesült Államok kormányának megbizásából, szeptember 6-án két jegyzéket nyujtott át a Szovjetunió külügyminisztériumának, s azokban kétségbe vonta, hogy amerikai hadirepülő megsértette a Szovjetunió határát. Az amerikai kormány szerint az amerikai repülőgépet támadta meg két szovjet vadászgép, amikor az amerikai gép „őrjáratban" volt a Szibéria menti partvidéken. Az USA kormánya kijelentette, hogy az amerikai repülő, amikor a szovjet vadászgépekkel találkozott, nem tüzelt rájuk.

A Szovjetunió külügyminisztériuma szeptember 8-án az alábbi jegyzéket intézte az USA nagykövetségéhez:

„A szovjet kormány, az Amerikai Egyesült Államok kormányának 1954 szeptember 6-i 202-es és 203-as számu jegyzékével kapcsolatban szükségesnek tartja kijelenteni az alábbiakat:

Mint a szovjet kormány szeptember 5-i jegyzékében már közölte, ez év szeptember 4-én, vladivosztoki időszámitás szerint 19 óra 12 perckor, pontosan ellenőrzött adatok szerint egy Neptun tipusu, USA jelzésü kétmotoros katonai repülőgép az osztrovnói fok környékén, Nahodka kikötőjétől keletre megsértette a Szovjetunió határát.

Mikor két szovjet repülőgép közeledett a Szovjetunió határát megsértő amerikai repülőgéphez, hogy figyelmeztesse: a Szovjetunió határain belül van és felszólitsa a Szovjetunió légiterének azonnali elhagyására, az amerikai repülőgép tüzet nyitott.

A Szovjetunió határait megsértő amerikai repülőnek a szovjet gépek ellen semmivel sem indokolható ellenséges akciója következtében a szovjet gépek kénytelenek voltak visszatüzelni. Erre az amerikai repülőgép a tenger felé távozott. A szovjet hatóságok nem tudják, hogy ezután mi történt a Szovjetunió állami határait megsértő amerikai repülőgéppel.

Az USA kormánya a szovjet kormány szeptember 5-i jegyzékére küldött 203-as számu jegyzékében minden alap nélkül tagadja a szovjet jegyzékben idézett tényeket, nevezetesen azt, hogy az amerikai légierők egyik repülőgépe megsértette a Szovjetunió határát és minden ok nélkül tüzet nyitott a két szovjet vadászrepülőre. Az Egyesült Államok kormánya ugyanakkor jegyzékeiben beismeri, hogy szeptember 4-én, helyi időszámitás szerint 18 óra 18 perckor az USA fegyveres légi erőinek egyik repülőgépe valóban a szovjet jegyzékben jelzett környéken volt. Ami az időpontot illeti, ez körülbelül egybeesik a szovjet kormány jegyzékében megjelölt időponttal.

Az USA kormánya ugy igyekszik beállitani a dolgokat, hogy az amerikai hadirepülőgép — Szibéria partjai közelében végezve őrjáratát — a nyilt tenger felett repült és nem tüzelt a szovjet repülőgépekre, hanem azok támadták meg őt. Ezzel szemben egy olyan tekintélyes kormányszerv, mint az USA haditengerészeti minisztériuma, szeptember 6-án kijelentette, hogy az amerikai repülőgép tüzet nyitott a szovjet vadászrepülőkre. Az amerikai repülőgép személyzete sajtónyilatkozatában is elismerte, hogy rálőtt a szovjet vadászrepülőkre. Igy tehát az a nyilatkozat, hogy az amerikai repülőgép nem tüzelt, nem felel meg a valóságnak.

Az USA kormányának 202-es számu jegyzéke továbbá azt állitja, hogy az amerikai repülőgép Vladivosztoktól 100 mérföldre keletre, a nyilt tengeren találkozott a szovjet vadászgépekkel. A Vladivosztoktól 100 mérföldre keletre eső pont azonban nincs a nyilt tengeren, ahogyan azt az amerikai jegyzék megállapitja, hanem a Szovjetunió területén. Az USA haditengerészetének hivatalos személyiségei — amerikai lapjelentések szerint — kénytelenek voltak beismerni ezt a tényt.

A szeptember 5-i szovjet jegyzékben idézett, pontosan ellenőrzött adatok, valamint az USA haditengerészeti minisztériumának fenti közleménye és az amerikai repülőgép személyzetének nyilatkozatai, tökéletesen megcáfolják az USA-kormány jegyzékében foglalt állitásokat.

Az USA kormányjegyzéke a megállapitott tények ellenkezőjét állitotta azzal kapcsolatban, hogy egy amerikai repülőgép megsértette a Szovjetunió határát és minden ok nélkül tüzelt a szovjet repülőgépekre, de elhallgatta, milyen őrjárattal bizhattak meg egy amerikai katonai repülőgépet a Szovjetunió légi terében, „a szibériai part" közelében és az amerikai repülőgépek általában miért végeznek „őrjáratot" Vladivosztok környékén, amely — mint ismeretes — mintegy 10.000 kilométernyi távolságra fekszik az Egyesült Államok határaitól? Ezzel kapcsolatban joggal tehetnők fel a kérdést, hogyan vélekedne az USA kormánya abban az esetben, ha szovjet harci repülőgépek „őrjáratot" kezdenének végezni az USA határai közelében, például San Francisco környékén, rendszeresen megsértenék a határvonalat és a határt őrző amerikai repülőkkel találkozva, tüzet nyitnának rájuk? Egészen valószinütlen, hogy az USA kormánya ilyen esetben közömbösen viselkedne.

Azok a körülmények, amelyek közepette egy amerikai hadirepülőgép a Távol Keleten megsértette a Szovjetunió államhatárát és az a körülmény, hogy amerikai repülőgépek a multban is nem egyszer sértették meg a szovjet határokat, semmi kétséget sem hagy az iránt, hogy az amerikai hadirepülők az amerikai katonai parancsnokság bizonyos parancsait végrehajtva sértették meg a Szovjetunió határait.

Az amerikai katonai parancsnokság ilyen akciói, de különösen az a tény, hogy egy amerikai hadirepülőgép ez év szeptember 4-én megsértette a Szovjetunió államhatárát, a legelemibb nemzetközi jogszabályok lábbaltiprását jelenti. Ezeket nem minősithetjük egyébnek, mint provokáló akcióknak, amelyek célja az, hogy kiélezzék a helyzetet a Távol Keleten.

Tekintettel a fent elmondottakra, a szovjet kormány megismétli a szeptember 5-i jegyzékében foglaltakat és ragaszkodik ahhoz, hogy az USA kormánya tegyen meg minden szükséges intézkedést annak érdekében, hogy az amerikai repülőgépek a jövőben ne sérthessék meg a Szovjetunió államhatárát".

Ünnepi gyülés Szófiában

Bulgária felszabadulásának 10. évfordulója alkalmából

SZÓFIA. (Agerpres). — Az ATB jelenti:

A szófiai népszinházban szeptember 8-án ünnepi gyülésen emlékeztek meg Bulgária felszabadulásának 10. évfordulójáról.

A részvevők viharos tapssal köszöntötték a párt és a kormány vezetőit, akik a gyülés elnökségében foglaltak helyet.

A jelenlevők melegen üdvözölték a szovjet kormányküldöttség tagjait.

Az ünnepi gyülést G. Damjanov nyitotta meg, aki a Bolgár Kommunista Párt Központi Bizottsága nevében melegen üdvözölte a szovjet kormányküldöttséget és a népi demokratikus országok kormányküldöttségeit.

Ezután V. Cservenkov, a Bolgár Népköztársaság miniszztertanácsának elnöke, a bolgár nép felszabadulásának 10. évfordulóját méltatta. A jelenlevők nagy figyelemmel hallgatták és több izben viharos, hosszas tapsokkal szakitották félbe Cservenkov beszédét.

V. Cservenkovot követően M. Z. Szaburov, a szovjet kormányküldöttség vezetője szólalt fel. Megjelenését a szónoki emelvényen viharos taps fogadta. A közönség lelkesen éltette a nagy szovjet népet, a Szovjetunió Kommunista Pártját és a szovjet kormányt.

M. Z. Szaburov üdvözlő beszéde után, a gyülés részvevői helyükről felemelkedve, hosszasan, lelkesen éltették a Szovjetuniót.

Ezután Din Pi-u, a Kinai Népköztársaság kormányküldöttségének vezetője, a Kinai Kommunista Párt KB politbürójának tagja és a többi kormányküldöttség vezetői mondottak üdvözlő beszédeket.

A gyülés végül nagy lelkesedéssel jóváhagyta a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságához és a Szovjetunió minisztertanácsához intézendő üdvözlő táviratok szövegét.

Joliot-Curie:

Elo kell mozditani a tárgyalásokat

BÉCS. (Agerpres). — A TASZSZ jelenti:

A Béke Világtanács titkársága közzétette Frédéric Joliot-Curiének, a Béke Világtanács elnökének nyilatkozatát, amely a többi között a következőket tartalmazza:

„Ma, amikor husz év után először némultak el a fegyverek, meg kell kezdeni a tárgyalásokat mindazoknak a nézeteltéréseknek a rendezésére, amelyek eddig veszélyes széthuzást idéztek elő a világban. Az enyhülő nemzetközi légkör kedvező alkalom egy egyezmény létrehozására. Egy ilyen egyezmény, még ha csak pontosan körülhatárolt részletkérdésekre szoritkoznék is, leszökitené a feszültség okait, uj utat nyitna a békéhez, s hozzájárulna minden nép és minden nemzet biztonságához és jólétéhez.

A világ közvéleménye határozottan a nemzetközi feszültség enyhitése mellett foglalt állást. Tagadhatatlan, hogy a közvélemény akciói a vietnámi háboru megszüntetéséhez és az „európai védelmi közösség" visszautasitásához vezettek. A közvélemény tudatára ébredt annak, hogy akciói milyen erőt képviselnek. Az uralkodó helyzetük biztositása érdekében háborus állapot kikényszeritésére törekvő kormányoknak és koalicióknak számolniok kell a világ közvéleményével. A közvéleményre most jelentős feladatok hárulnak: elő kell mozditania az európai és ázsiai béke megerősitésére irányuló tényleges tárgyalásokat és rá kell birnia az államokat arra, hogy a lefegyverzés és a tömegpusztító fegyverek megtiltásának utjára lépjenek.

A Béke Világtanács bürója szeptember 13 és 15 között ül össze Bécsben. Az ülésszakon megjelölik majd azokat az eszközöket, amelyek segitségével a világ közvéleménye kifejezheti álláspontját és akcióba léphet a tárgyalások és a béke érdekében."

Rövid külföldi hirek

Guido Schmidt háborus bünöst, aki fontos szerepet töltött be az Anschluss nyélbeütésében, nemrégiben a „Zemperit-Werke"-nek, Ausztria egyik legnagyobb iparvállalatának vezérigazgatójává nevezték ki.

★

A fülöpszigeti hadsereg megszervezésére irányuló amerikai tervek értelmében az USA mult hónapban 12 „Mustang"-tipusu repülőgépet küldött a Fülöp-szigeteknek. Az Egyesült Államok kormánya elhatározta, hogy az év végéig további két torpedórombolót és öt ágyunaszádot küld a Fülöp-szigeteknek.

★

A japán alsóház vizsgáló bizottsága szeptember 6-án elhatározta, hogy a bizottság elé idézi Joshida miniszterelnököt, valamint a kormány több más tagját a japán hajóiparban kitört megvesztegetési botránnyal kapcsolatban, amelybe Joshida s a kormány több más vezető tagja is bele van keverve.

Visszavágtak a provokátoroknak

MOSZKVA. (Agerpres). — A „Právda" a következő tudósitást közli:

A Tajván-szigetén és a partmenti-szigeteken menedéket kereső kuomintang-banditáknak az utóbbi időben egyre gyakoribbá váló különféle háborus provokációi a 600 milliós kinai népben jogos felháborodást és haragot váltottak ki. A kinai hazafiak határozott kijelentése szerint elérkezett az ideje annak, hogy szétzuzzák a csángkájsekista bandát s végrehajtsák az ország teljes felszabaditásának szent feladatát.

A Kinai Népköztársaság elleni fegyveres provokációk kiindulópontjául a kuomintangisták az utóbbi hónapokban igen gyakran használták fel Csinmindao (Quemoy) szigetét, amely csupán 20—25 kilométernyire fekszik a partvidéktől. A szigeten tartózkodó kuomintangista csapatok több izben ágyuzták Amoy kikötőjét és a partmenti országutakat. Szeptember 6-án a kuomintangisták tüzérségi tüzet nyitottak Amoy kikötőre s egyidejüleg két csángkájsekista hadihajó is bombázni kezdte a kikötőt. A támadásra válaszolva, a felszabaditó néphadsereg ütegei meghiusitották a provokációt és megfutamitották a csángkájsekista hajókat.

Nemrégiben a felszabaditó néphadsereg tüzérsége megsemmisitő csapást mért a csinmindaoi csángkájsekista csapatokra: egy adott időpontban a parti ütegek sokasága ágyutüzet zuditott az előre kiszemelt célpontokra. A robbanások füstje az egész szigetet elboritotta. A sziget védelmi berendezéseit, amelyeken a kuomintangisták éveken át dolgoztak, a földdel egyenlővé tették. A kuomintangisták ezenkivül nagy emberveszteséget is szenvedtek. A hatalmaserejü ágyutüz annyira elárasztotta a kuomintangista tüzérséget, hogy képtelen volt egyetlen ágyulövéssel is válaszolni.

Mint az United Press amerikai hirügynökség is beismeri, Csinmindao-sziget bombázásával kapcsolatban erősen tartja magát az a hir, hogy a szigeten néhány amerikai is elpusztult. E hirek szerint, a két amerikai alezredesen kivül, akik hivatalos jelentés szerint Csinmindao szigetén elpusztultak, a „nyugati kezdeményező" csoport kötelékéhez tartozó amerikaiak közül is néhányan meghaltak.

Az United Press ezt az ugynevezett „nyugati kezdeményező csoportot" kevésbbé ismert kémszervezetként kommentálja.

Gránátéső hullott a Csinmin-kikötőben horgonyzó csángkájsekista hadihajókra is. Két kuomintangista hajó elsüllyedt, több pedig sulyosan megrongálódott.

A Kina partvidéki tartományaiban fegyveres incidenseket provokáló tébolyult kuomintangisták, tehát saját maguk kercsik pusztulásukat. A kinai nép eltökélt szándéka, hogy véget vet a csángkájsekista klikk büncselekményeinek.

Heves vita az angol szakszervezeti kongresszuson a nemzetközi szakszervezeti egység körül

BRIGHTON. (Agerpres). TASZSZ.

Az angol szakszervezetek kongresszusának szeptember 8-i ülésén számos szakszervezet erélyesen követelte, hogy hozzanak létre megegyezést a Szabad Szakszervezetek Nemzetközi Szövetsége és a Szakszervezeti Világszövetség között. Ezenkivül kérték, hogy létesitsenek tartós baráti kapcsolatokat a kinai szakszervezetek tagjaival és ujból alakitsák meg az angol—szovjet szakszervezeti bizottságot.

A vitában részvevő küldöttek döntő többsége a nemzetközi szakszervezeti egység mellett foglalt állást. A vezetőtanács jobboldali irányitói azonban a szavazásnál másként vélekedtek, s igy a nemzetközi szakszervezeti egység hivei kisebbségben maradtak.

Még izzóbb lett a kongresszus légköre, amikor Nyugat-Németország felfegyverzésének kérdése került napirendre.

Tewson a vezetőtanács nevében határozati javaslatot terjesztett a kongresszus elé, amelyben a kongresszus sainálkozását fejezte ki afelett, hogy Franciaország nem volt hajlandó ratifikálni az „európai védelmi közösségre" vonatkozó szerződést. Campbell, a vasutasok országos szakszervezetének főtitkára erre hat szakszervezet nevében tiltakozó határozati javaslatot terjesztett elő Németország felfegyverzése ellen. A heves vita ezen az ülésen nem ért véget.

Nagy érdeklődés a népi demokratikus országok csarnokai iránt a lipcsei nemzetközi vásáron

LONDON. (Agerpres). A „Daily Telegraph and Morning Post" angol lapnak a lipcsei nemzetközi vásárra kiküldött tudósitója beszámol arról, hogy az angol üzletemberek nagyszabásu kereskedelmi ügyleteket kötnek a népi demokratikus országok kereskedelmi szervezeteivel. Igy például egy angol vegyipari vállalat 1.000.000 fontsterling értékben kötött szerződést a Német Demokratikus Köztársasággal. Több textilvállalat pedig egy csehszlovák kereskedelmi szervezettel kötött ügyletet textiltermékek felvásárlására és gyapotszövöttáru eladására, 100.000 fontsterling értékben.

A „Times" lipcsei külön-tudósitója megkülönböztetett figyelemmel ir a népi demokratikus országok által kiállitott ipari termékekről.

A Svájci Munkapárt nyilatkozata az Amerikai Kommunista Párt betiltásáról

GENF. (Agerpres). — A Svájci Munkapárt vezetősége nyilatkozatot tett közzé azzal kapcsolatban, hogy az Egyesült Államokban törvényen kivül helyezték a kommunista pártot. A nyilatkozat igy hangzik: „A washingtoni kormány gyalázatos törvényt hozott, amelynek értelmében betiltották az Egyesült Államok Kommunista Pártját és mindazokat, akik e törvényt megszegik, börtönbe vetik és 10.000 dollár pénzbirságig terjedő sulyos büntetésre itélik. A törvény ugy van megszövegezve, hogy ne csak a kommunistákra alkalmazhassák, hanem mindazokra, akiket az Egyesült Államok kormánya „gyanusnak" minősit.

Az Egyesült Államok kormánya ezzel a törvénnyel lábbal tiporta George Washington, Jefferson és Lincoln tanait, azokét, akik valóban naggyá tették az észak-amerikai szövetséget, a legsulyosabb csapást mérte a nép demokratikus szabadságjogaira és leleplezte a „szabad világ"-ról szóló szokásos nyilatkozatainak képmutató jellegét.

Ez a politika sérti az alkotmányt és az állampolgárok elemi jogait.

A Svájci Munkapárt forró együttérzését fejezi ki az Egyesült Államok hősi Kommunista Pártjának e demokráciaellenes törvény eltörléséért vivott küzdelmében és köszönti a népek — beleértve az amerikai nép — nemzetközi együttműködését, a békéért és a demokratikus szabadságjogok megvédéséért folyó harcban".

KÜLPOLITIKAI JEGYZETEK

Mi történt Braziliában

Braziliában néhány nap alatt fontos események történtek. Vargas elnök öngyilkos lett. Cafe Filho került az elnöki székbe, az Associated Press washingtoni tudósitója szerint „a riodejaneiroi amerikai követ meghitt barátja", és „olyan ember, aki már régóta baráti érzelmekkel viseltetik az Egyesült Államok iránt", mint hivatalos washingtoni körökben vélekednek róla.

Ezek az események akkor zajlottak le, amikor országszerte általános volt az elégedetlenség a Vargas-kormány négyéves nemzetárulása, rendőri önkénye, éhségbe és nyomorba, drágaságba és piszkos botrányokba fulladt politikája miatt. Ez az elégedetlenség a rohamosan terjedő sztrájkmozgalomban fejeződött ki; e mozgalom egyik ragyogó bizonysága a Rio Grande do Sull államban julius közepén kibontakozott általános sztrájk. Ez az elégedetlenség megnyilvánult továbbá a parasztok, az alkalmazottak, a diákok és a kultura munkásainak megmozdulásaiban; a nemzeti felszabadulás szövetségének, az ország fölszabaditásáért, az imperialista járom ellen küzdő tömegszervezetnek a növekedésében és erősödésében; a népi jelöltek választási hadjáratának sikerében, ugyszintén abban, hogy a népi jelöltek a rendőri terror, sőt haladó és demokratikus elemek legyilkolása ellenére is meghóditották az ország nagyvárosainak utcáit.

Minden jel arra vallott, hogy a Vargas-kormány az október 3-i általános választásokon vereséget szenved, a népi erők pedig győzedelmeskednek. Ez sehogy sem tetszett sem az amerikai monopolistáknak, sem azoknak, akik az „ellenzékiek" kalóz-lobogója alatt szitották a puccstörekvéseket, hogy nyilt fasiszta diktaturát teremtsenek az országban.

A kommunista párt és a demokratikus sajtó jóval a bekövetkezett események előtt figyelmeztette a brazil népet, hogy a reakció államcsiny végrehajtására készül. „A reakciós politikusok és a fasiszta tábornokok el akarják fojtani a munkásmozgalmat és a demokratikus mozgalmat, meg akarják honositani a fasiszta diktaturát, amelyet vagy Vargas fog vezetni, vagy amelyet a Vargas elleni harc ürügyével fognak megvalositani" — jelentette ki julius végén kiadott választási kiáltványában Brazilia Kommunista Pártjának Központi Bizottsága.

Csak „ürügy" kellett a soron lévő, amerikai módra végrehajtott államcsinyhez. S az „ellenzékiek" meg is találták ezt az ürügyet: egy ujságiró (pontosabban egy amerikai szolgálatba szegődött monopolista ügynök) ellen elkövetett merénylet alkalmával egy repülőőrnagy meghalt. Az „ellenzékiek" Vargas lemondását követelték. A Vargas-féle politikával szemben országszerte megnyilvánuló elégedetlenséget pedig megpróbálták felhasználni, hogy leplezzék igazi szándékaikat s becsapják a népet. De a brazil hazafiak gyorsan felismerték a reakció szándékait. Jól tudták, hogy az „ellenzékiek" mindig Vargas mellett álltak, amikor arról volt szó, hogy az elnök eladja az országot az amerikai trösztöknek, elnyomja a hazafias, népi mozgalmakat, üldözze a béke hiveit. Egyetlen egyszer sem tiltakoztak az alkotmánysértések ellen, egyetlen egyszer sem rótták fel a kormánynak, hogy a brazil nép éhezik és nyomorog a háborus politika miatt, de megszavaztak minden rendkivüli hitelt, amelyet Vargas amerikai fegyverek vásárlására kért s helyeselték Brazilia és az Egyesült Államok katonai egyezményét, amely fokozta az ország gazdasági, politikai és katonai függőségét. A „Voz Operaria" cimü hetilap jogosan jelentette ki, hogy „Vargas és az „ellenzékiek" egy zsák foltjai, édestestvérek a nép gyülöletében, együtt haladtak a hazaárulás piszkos utján".

De Vargas az országban kialakult helyzet miatt már nem tudta teljesiteni az imperialisták összes követeléseit. Az erős népi mozgalom miatt olykor „imperialistaellenes" kijelentések megtételére és olyan intézkedések elrendelésére kényszerült, mint a „Petrobas" nevü nemzeti olajtársaság megalakitása, mint a bérminimum megállapitása, amely bár korántsem elégitette ki teljesen a nép követeléseit, de ellenkezett az amerikai monopóliumok érdekeivel. Az amerikai uralkodó körök ezért ócsárolták Vargast s — mint a „Newyork Times" rámutatott — „gyengeséggel, határozatlansággal és mulasztással" vádolták. S ezért határozták el az amerikai monopolisták és brazil lakájaik, hogy Vargas helyére uj bábot ültetnek. Nekik „kemény kéz", diktátori rendszer kell, hogy elnyomja az ország munkásosztályának, összes hazafias és imperialistaellenes erőinek fokozódó harcát s hogy az amerikai monopóliumok teljesen leigázhassák Braziliát. Ezzel kapcsolatban fölöttébb jellemző, hogy — mint az amerikai sajtó máris világgá kürtöli — Cafe Filho többször kijelentette: Braziliának nincs miért félnie az amerikai befektetésektől, s hogy a szociális haladó párt, amelyhez Brazilia uj elnöke tartozik, programjában kimondja: „Nagyobb szabadságot kell biztositani a külföldi (értsd: amerikai) vállalkozóknak". Egyáltalán nem véletlen, hogy Brazilia uj pénzügyminisztere, aki az United Press szavai szerint „szoros kapcsolatot tart az amerikai pénzügyi körökkel, s amerikai nőt vett el, kijelentette: az uj kormány ösztönözni fogja Braziliában a külföldi, azaz amerikai tőkebefektetéseket.

Mindenesetre világos, hogy a braziliai események nem az uralkodó klikk és imperialista pártfogói erejét jelzik, hanem ellenkezőleg, azt mutatják, hogy e klikk és pártfogói rettegnek a brazil népnek és az amerikai kontinens más népeinek erősödő harcától. A brazil nép jól látja, hol van legádázabb ellensége. Erről tanuskodik a „Le az amerikaiakkal!" — jelszó, amely ezer meg ezer tüntető ajkáról harsogott Rio de Janeiro, Porto Alegre, Belo Horizonte, Sao Paolo és más városok utcáin. Erről tanuskodik, hogy az ország egyes városaiban megtámadták az amerikai konzulátusokat és néhány amerikai társaság, többek közt a Standard Oil épületeit.

Jellemzi az uj kormány első lépéseit, hogy Braziliában fokozódik a demokratikus és a haladó mozgalom ellen dühöngő terror. Ismeretes azonban, hogy sem Vargas, sem Dutra terrorja nem törte meg a nép ellenállását. Nem fogja megtörni a Cafe Filho vezette uralkodó klikk sem. A néptömegek harca uj körülmények közt is folytatódik majd, mert a brazil nép mindinkább ráeszmél, hogy az a győzelem záloga, ha az összes hazafias és demokratikus erők összefognak a nemzeti függetlenségért és békéért, a szabad, demokratikus és szuverén Braziliáért vivott küzdelemben.

Jan Marek

(Megjelent a „Tartós békéért, népi demokráciáért!" c. lap 304. számában).

Mozik müsora

„DOZSA GYÖRGY" mozi: szeptember 17-ig. A pármai kolostor. Előadások: 3, 6 és 9 órakor Kedvező idő esetén a 9 órai előadás az „Uj idők" mozi kerthelyiségében.

Matiné 11.30 órakor.

„NICOLAE BALCESCU" mozi: szeptember 17-ig: A pármai kolostor. Előadások: 2.30, 5.30 és 8.30 órakor.

Matiné 11 órakor.

„HERBAK JANOS" mozi: szeptember 13-ig: Utközet a Kaliakra öbölben. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órakor.

Matiné 11.30 órakor.

„I. L. CARAGIALE" mozi: szeptember 14-ig: Sóhajok az utcán. Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor. Kedvező idő esetén a 9 órai előadás a kerthelyiségben.

Matiné 11.30 órakor.

„UJ IDŐK" mozi: szeptember 17-ig: 1. Román aktuális hiradó. 2. Szovjet aktuális hiradó. 3. Az iroda költözik. 4. Uj élet a rodopei havasokon. Előadások: 3 órától folytatólagosan.

Matiné 10—13 óráig.

„SOLIDARITATEA" mozi (Gáj): szeptember 14-ig: Az elveszett levél. Előadások: hétköznap: 7 órakor, vasárnap: 3, 5 és 7 órakor.

„MAXIM GORKIJ" mozi (Mikelaka): szeptember 14-ig: Holnap mindenhol táncolnak. Előadások: este 8 órakor, vasárnap: 2, 4, 6 és 8 órakor.

„ILIE PINTILIE" CFR mozi (Mosóczi-telep): szeptember 12-ig: Kősziv.

★

„NICOLAE BALCESCU" mozi (Lippa): szeptember 12-én „Szerelmi bájital."

„PETŐFI SANDOR" mozi (Radna): szeptember 12-ig: Az egykori monarchia alatt.

„POPULAR" mozi (Nagyszentmiklós): szeptember 12-ig: Gyöngyvirágtól lombhullásig.

A „Vörös Lobogó" szerkesztősége és kiadóhivatala: Karl Liebknecht utca 2—4 sz. Telefon: Szerkesztőség: 30-87, 15-10, 35-69 és 22-26. Kiadóhivatal: 16-92. Nyomda: 20-77. Intreprinderea Poligrafică Arad. — Taxa poștală în numerar, conf. aprobării No. 53—1945.